DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 — MAIRONIO — METAI, VASARIO 3 D. • FEBRUARY 3, 1962 • PART TWO

MOKSLAS • MENAS
LITERATŪRA

MODERNUSIS MENAS IR KRIKŠČIONYBĖ

Meno istorikų ir filosofų naujas žodis

JUOZAS PRUNSKIS

Kažkas yra pasakęs, kad religinis menas — tai beraščių Šventasis Raštas. Pagrinde su tuo sutinkant, reikėtų pridėti, kad religinis menas bus ir raštingųjų dvasinio pasigėrėjimo ir įkvėpimo šaltinis bei antgamtės žvilgsniams teleskopas.

Džiugu, kad šioje srityje aptinkame naujų apraiškų. Ne taip seniai amerikiečiai Frank ir Dorothy Getlein davė istorinę studiją "Christianity in Art", o dabar ta pati Bruce Publishing Co. Milwaukėje išleido tų pačių autorių naują studiją **"Christianity in Modern Art"** (gausiai iliustruota, 227 pusl., kaina $5).

Plačių polėkių veikalas

Tai veikalas didelių polėkių. Autoriai gerai pažįsta dabarties modernųjį meną, religines apraiškas jame ir prabyla naujo žodžiu į besidominčius krikščionybe ir menu. Tai knyga, kurią labai rekomenduotume paskaityti ir bažnyčių vadovams, ir menininkams, ir religija bei menu besidomintiems intelektualams. Kiekvienas čia ras ką naujo, praplečiančio akiratį, nors su kai kuriais drąsiais autorių pasisakymais ir nesutiktų. Jau pačiame knygos pirmajame puslapyje užtinkame giliai intriguojantį pareiškimą:

— Šiandieną bokštu iškylantis klausimas meno ir krikščionybės santykių problemoje yra tai faktas, kad tuodu veiksniu apie pustrečio šimto metų beveik apsiėjo be kits kito ir nei vienas žymiai nepasidarė blogesniu dėl antrojo partnerio nebuvimo drauge. Katalikų Bažnyčia retai kada buvo taip nutolusi nuo savo laikų meno, kaip kad ji yra dvidešimtojo šimtmečio viduryje, ir vis dėlto ji niekada nebuvo taip sveika, kaip dabar...

Tai konstatavę, autoriai džiaugsmingai prisimena, kad per 15 šimtmečių Bažnyčios ryšys su savo laiko menu buvo labai artimas. Bažnytinė architektūra šimtmečių bėgyje vis pabrėždavo kokią ypatingą tiesą:

— Šv. Petro bazilika Romoje išreiškia visuotinės Bažnyčios didingumą; jos paskirtis — visatą atvesti prie Viešpaties altoriaus. Gotinė katedra yra kylantis stiklo ir akmens himnas, savo lyriniais konstrukcijos šuoliais ir spalvų gausume simbolizuojantis begalinį Dievo tvarinijos įvairumą.

Moderniojo meno pobūdis

Naujas etapas atsirado su iškilimu moderniojo meno. Kaž kas vaizdžiai apibūdino moderniojo meno vedamąją mintį: išradus fotografiją, nebereikia piešti nei veidų, nei daiktų. Modernusis menas palaipsniui atsisakė nuo daugelio dalykų, kurie klasikiniame mene buvo taip stropiai puoselėjami. Moderniajame mene mažai tededama pastangų sudaryti erdvės iliuziją, ką su tokiu pasididžiavimu kūrė didieji visų laikų tapytojai. Iškreipimai, neproporcingumas — laisvai praktikuojami; paveikslai ne tiek vaizduoja kaip daiktai, atrodo, kiek kalba į jausmus, emocijas. Modernusis tapytojas savo žvilgsnį kreipia ne tiek į fizinę daiktų išraišką, kiek į jausminį atgarsį stebinčio žmogaus mintyje.

Suprantama, kad šitoksai menas bažnyčiose daugelio galėtų būti laikomas keistu ir nesuprantamu naujumu, gal net daugelio pasipiktinimo priežastimi; tai ir buvo priežastimi, kad Bažnyčios atstovai neskubėjo jo pavyzdžius kelti į altorius ir apskritai į šventoves.

Sachariniškos praeitų šimtmečių kopijos

Tačiau iš kitos pusės, išaugus masinei fabrikų gamybai, išstūmus kūrybingus viduramžio tipo meistrus ir menininkus, daugelyje šventovių, kaip rašo šios knygos autoriai, atsirado paveikslai be gyvybės, sustingę, sachariniški, mirusios lėlės — dviejų ar trijų matavimų... Tie paveikslai, statulos tai septynioliktojo šimtmečio kūrinių kopijos, tik atliekamos su daug menkesniu sugebėjimu ir menišku supratimu, kaip jų pirmieji pavyzdžiai prieš tris šimtus metų... Tai praskiestas sekimas...

Čia, kaip autoriai pastebi, ir susidaro pavojus: toks nekritiškas dievotumas visada sudaro pavojų garbinti prosenelius ir būti aklam dabarčiai. Ir kai tai praktikuojama su ypatinga įtampa, "toks dievotumas nustoja buvęs gyvybę nešanti žmogaus egzistencijos dalis ir tampa mirusis svoris, pančiai ir akių užrišimas". (p. 19)

(Nukelta į 7 psl.)

Paulius Augius — Malda

Georges Rouault — Stebuklas

Povilas Vaišvila

PIRMYKŠTIS ATŽALYNAS

... Je conviendrai, si, l'on veut, que la vertu, comme tout ce qui est beau et tout ce qui est grand, ne soit qu'illusion Qu'est-ce donc que le bonheur, mon cher ami? Et si le bonheur n'est pas, qu'est-ce donc que la vie? Je n'en sais rien.
Leopardi

I

Aš klūpėjau koplytėlėj vieną skaistų rytą, —
Tada saulė tebegyvino spirališkai nušvitusius žandus
Ir nekaltos mano rankos kryžių spaudė: Veni Creator Spiritus.

(Dėl amžinybės ir tobulybės — per ištvermę ir tikėjimą
Per maldą ir atgailą — dėl svarbiausiojo momento
Žodis tampa kūnu...).

Ir mano kūnas nuogas bei įamžintas ant sausos Judėjos
žemės —
Ties Kalvarija tvyloja rausvų dulkių šilumos srovė,
Ties Golgota tvyloja Apokalipsė...
Ir kai nemirtingumu aprėpei, kad įsikūnijai —
Jėgų versmės tryško — spėriai žengdamas kliedėjau...
Ir viliojančios gamtos akivaizdoj virpėjo Pergalė.

Pergalė! Pergalė! Mano Dievas Pergalė!

Ir slėgiančios ašaros sutino Pergalės glėby,
Ir atgimė nurėkštas minčių sriautas,
Ir užgeso apstulbta akių šviesa,
Pražydo rasotos Alpių žvaigždės,
Pakvipo sakais Aortos slėnių pušynai...
Ir vėl Oberammergau...

Šiandie nepalūžę suvedėm sąžinės sąskaitą
Ir paskendom jautrios dienos tekmėj —
Mūsų naktys liko išsamios.

II

Bet neilgam gėrėjaus skaisčiojo ryto atspindy, neilgam:
Tūleriopos mano aistros liko nepalaimintos —
Čmai šaltakraujo įkvėpimo pervertas, žėrinčiomis akimis,
Kraujais pasruvusiomis akimis išvydau save
Ir humarintą bei suklupusį savo pavidalą...
Tada supratau, kad mano valandos
Kad sofistiškos mano valandos lyg ištikimos vienuolės
Pražūties link lydėjo.

(Po amžinybės ir tobulybės — be ištvermės ir tikėjimo
Be maldos ir atgailos — po svarbiausiojo momento
Vilties kalnys nebeegzistuoja,
Žmogus neegzistuoja).

Ir kai vienoj akimirkoj atsivers kintantis mano didybės
spektras,
Kai vėl jausiu sudievintą savo aistrų užtekėjimą
Ir liesiu pirmąsias susižavėjimo ašaras
Ir kai išgirsiu griausmingąjį atsiskyrėlį, šaukiantį mano
vardą —
Apsireiškusios prigimties audiencijoj be prisikėlimo
persižegnosiu:
— Superior sum quam cui aliquid nocere possit!

Mes jau ištuštinom Mitridato taurę,
Mes jau išklausėm Imperia, Crocemosso ir Superga,
Jau susijaudinom priešais Platrės Samsoną
Ir Fiveiskio Pergalės Triumviratą,
Mes jau pasekėm Vydūno asmenybę...

Pergalė! Pergalė! Mano Dievas Pergalė!
Mano rankos jau raumeningos ir užgrūdintos.

III

Ir štai Pergalės nasruose
Paskutinė ekstazė, paskutinis žygis — aš kritau ir nykstu
Lyg pernokęs vaisius:
Žemė sugeria mano gyvasties lašus —
Žemė mane palaimina laudabiliter vixit.

Kertinė Parašte

ATSISKYRĖLIŲ KELIU

Aš esu prašytas parašyti pora žodžių apie kun. dr. J. Prunskio straipsnį, telpantį šios dienos Drauge, ir ta proga pasisakyti apie tą tikrovės ir idėjos skirtumą, kuris iškyla, meno ir krikščionybės problemą svarstant.

Iš kun. Prunskio straipsnio, apžvelgiančio labai įdomios knygos mintis, man krito akysna ponų Getlein pasisakymas, kad krikščionybė ir menas apsiėjo vienas be kito apie pustrečio šimto metų r nuo to nei vienas, nei kitas nepablogėjo. "Katalikų Bažnyčia retai kada buvo taip nutolusi nuo savo laikų meno, kaip ji yra dvidešimto šimtmečio viduryje ir vis dėlto ji niekada nebuvo taip sveika, kaip dabar..."

Ši mintis yra verta susimąstymo, kai mes svarstome apie tikrovės ir idėjos konfliktus. Kyla klausimas, ar ji yra teisinga. Ar tiesa, kad krikščionybė ir menas per pustrečio šimto metų, apsieidami vienas be kito, nė kiek nenukentėjo? Gal būt tai yra tiesa, nes apie tuos laikus, kada tas skyrimasis prasidėjo, Bažnyčia turėjo daugiau šventųjų negu betkada. Šešioliktasis šimtmetis yra laikomas šventuoju šimtmečiu. Antruoju šventųjų šimtmečiu yra laikomas 17-tas šimtmetis.

Tačiau taip pat tiesa, kad tuo laiku prasidėjo procesas, kurį galima pavadinti šventųjų visuomenių nykimu. Tai šakotas visuomeninis reiškinys, kurį trumpumo dėlei vadinkime sekuliarizmu. Prie jo kūrimo prisidėjo daugelis: ir "perdaug pamaldūs" jansenistai ir visoki apšvietos sąjūdžiai iki materializmo imtinai. Katalikiškos šalys prarado savo katalikišką veidą. Tokia Prancūzija drįsta šiandien prisipažinti, kad ji yra pasidariusi misijų kraštas. Pats didysis šio pobūdžio reiškinys mūsų akyse yra komunizmas. Jis yra dvejopas šio reiškinio liudininkas. Ne tik jis pats yra nukrikščionintos visuomenės reiškinys, bet jis yra ir protestas jau prieš anksčiau nukrikščionėjusias krikščionių visuomenes.

Kaip suderinti šiuos du faktu: vieną, kad šio proceso pradžioje yra daug šventųjų, o antrą, kad per šį laikotarpį išnyko šventųjų visuomenės? Šventųjų visuomene aš čia suprantu ne tokią visuomenę, kurioje kiekvienas narys būtų šventasis, bet kuri, kaip tokia, gyvena krikščioniškais principais, dėl jų neprotestuodama. Ji yra tokia visuomenė, kuri spinduliuoja krikščionybę ne žodžiu, bet savo susitvarkymu. Tačiau mūsų laikais ji yra pasidariusi neįtikima, nemėgiama, nenorima, neįmanoma.

Taigi, kaip suprasti šiuos du skirtingus reiškinius: šventųjų šimtmečius ir didėjantį tolimą nuo šventųjų visuomenės? Viena aišku, kad tie šventieji nebuvo savo laiko tobulybių apraiška; jie greičiau buvo protestas prieš jas. Jie nebuvo savo laiko taisyklė, bet greičiau jo išimtis.

Nėra abejonės, kad Bažnyčia šiandien yra labai sveika idėjiškai, t. y., kad ji išpažįsta teisingą tikėjimą. Tačiau kyla klausimas, ar čia minimame laikotarpyje jos augimo galia buvo tokia stipri ir ėjo tokiomis kryptimis, kurių buvo galima tikėtis? Nebuvimas ryšio tarp krikščionybės ir meno yra tik vienas šio trūkumo reiškinių.

Dabar pažvelkime į meną. Kaip jaučiasi jis, neturėdamas ryšio su krikščionybe? Gana paradoksiškai pasirodo, kad moderniškas menas yra nuėjęs tuo pačiu atsiskyrėlių keliu, kuriuo yra nuėję šventieji. Menininkai atsuko pečius visuomenei ir pradėjo piešti atgailos nusiaubtų atsiskyrėlių paveikslus. Kadangi šie meniški atsiskyrėliai, ne taip kaip šventieji, nėra gaivinami pilnutinės krikščionybės filosofijos, tai jie išeina labiau nusiaubti, negu didieji dykumų atsiskyrėliai.

Menas į šiuos atsiskyrėlių laukus išėjo ne išsyk, bet perėjęs didelio polėkio ir didelių ištaigų laukus. Juk tik prisiminkime didžiuosius renesanso menininkus su laimingomis madonomis, baroko laikus su šviesiomis katedromis ir rokoko laikus su jose skraidančiais angelais. Bet po viso to prasidėjo meno žengimas atgalion, kuris tebesitęsia.

Įvairiai galima vertinti renesansą, kuris, tur būt, davė pradžią šiam procesui. Vieni jį vadina senosios stabmeldystės prikėlimu, kiti — kaip P. Claudel — jį laiko nemažiau krikščioniškų menu, negu gotika, nes jame žmogaus kūno forma ir jo dvasia yra radusi tiksliausią, iki šiol žinomą, suderinimą.

Tačiau šiandien, jeigu kas mums nupiešia religinį paveikslą, sekdamas Rafaelio ar Mykolo Angelo madonomis, mes tai laikome sacharininėmis kopijomis, o jeigu kas nupiešia paveikslą, sekdamas Rouaultą, sakome, gerai. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad ir mes esame toki patys atsiskyrėliai, vis tiek, ar būtume šventųjų ar menininkų sparno.

Kas atvedė visuomenę prie šio skilimo? Nėra abejonės, kad prie to daug prisidėjo individualizmas, padarydamas daug žalos ne tik meniniam ir religiniam, bet ir politiniam gyvenimui.

Kur kelias eis toliau? Žinoma, kad jis neveda į renesanso ir baroko laikus. Negalima pasakyti, kur jis nuves, nes dar nežinia, kada jis prasidės. Anksčiau prasidėti jis negalės, kol tikra artimo meilė nesutirpins tuos tarpusavių santykių ledus, ant kurių yra užkritęs individualizmo sniegas.

Gal būt, kad modernių dailininkų nesidomėjimas nei gražiomis linijomis, nei gražiais pavidalais savyje slepia jų domėjimąsi kompozicija: pavidalų santykiavimu tarp savęs. Jei taip būtų, tai jie ieškotų kaip tik to, ko trūksta moderniam gyvenimui visuose jo lygiuose.

V. Bgd.

Ivan Meistrovič / Madona su kūdikiu.

MIRĖ MUZIKOS GENIJUS KREISLERIS

Didįjį smuikininką ir kompozitorių į kapus palydint

DR. JUOZAS DAUGAILIS

Vienas didžiausių smuikininkų paskutiniame pusšimtyje metų — Fritz Kreisler — mirė New Yorke sausio 29 d., sulaukęs 86 m. amžiaus. Mirties priežastis — širdies ataka, kurios jis nebepakėlė, būdamas vyresnio amžiaus. Mirė Harkness ligoninėje, išgulėjęs 16 dienų. Tai buvo ne tik genialus smuikininkas, bet ir talentingas kamerinės muzikos, operečių, liaudies šokių kompozitorius. Savo pirmąjį koncertą jis davė Vienoje, būdamas 10 m. amžiaus, ir savo paskutinį — 1950 m., sulaukęs 75 m. amžiaus. Paskutiniu laikotarpiu tyliai gyveno su žmona viename Manhattan apartamente. Vien iš įgrotų plokštelių jis yra gavęs apie $1,500,000.

Nedaugelis turėjo tokį ypatingą kelią į pasaulines garsenybes, kaip Fritz Kreisler. Jisai nebuvo tikras, kaip jo kūrybą gali sutikti kritikai, todėl kai sukūrė savo gražiąsias "Liebesfreud", "Liebesleid", "Schoen Rosmarin" (Meilės džiaugsmas, Meilės kančia, Gražioji Rosmarin) — paskelbė neva suradęs tuos kūrinius užsimetusius nuo seno kažkokiame vienuolyne ir kad tai kompozicijos Juozapo Lanner.

Kritikai tuos kūrinius labai aukštai vertino. Tai Kreislerį padrąsino. Dabar jisai sukūrė naujų dalykų ir panaudojo juos koncerte drauge su anais "vienuolyne atrastais rankraštyje". Kritika vėl labai aukštai įvertino anuos tariamojo Lannerio veikalus ir ėmė barti Kreislerį, kam jisai drįsęs įmaišyti savus neaukštos vertės kūrinius koncerte prie tokio nemirtingo kompozitoriaus veikalų, kaip Lannerio. Tada Kreisleris nebeišlaikė. Jisai paskelbė tiesą, kad tariamasis Lanneris yra ne kas kitas, kaip jisai pats... Kritikai rūsčiai sutiko tą žinią, o publika — juokėsi iš kritikų nekritiškumo...

Kreisleris gimė 1875 metais Štrauso melodijų išgarsintame Vienos mieste. Jaunatvėje tėvas pastebėjo jo talentą ir patarė lavintis griežti smuiku. Jaunasai Fritz tik verčiamas atlikdavo būtinas praktikos valandas, pradžioje dar nejausdamas ypatingo patraukimo. Vis dėlto, vos septynerių metų amžiaus, suruošė pirmą viešą koncertą ir buvo priimtas į Vienos Muzikos konservatoriją. Turėjo būti gautas specialus leidimas, nes į ją tepriimdavo nejaunesnius kaip 12 metų. Jisai gi, kai sulaukė 12 metų, jau laimėjo aukščiausią konservatorijos dovaną.

Tačiau jo koncertai Amerikoje nebuvo įvertinti, jo noras įstoti antruoju smuikininku į Vienos filharmoniją irgi nebuvo patenkintas, ir nusivylęs Kreisleris ėmė studijuoti mediciną. Jam sekėsi, bet nesijautė, kad tai būtų jo sritis. Metėsi į tapybą ir parodose laimėjo ne vieną premiją. Tačiau jis vėl įsitikino, kad tai svetima sritis ir... išlaikė ulonų karininko egzaminus, pasirinkdamas karinę tarnybą. Vis dėlto, ką jis bedirbo — jį vilojo smuikas. Metęs raitelius, užsidarė dviem mėnesiams vienatvėje ir tiek sėkmingai ištobulino savo techniką, kad pradėjo pasaulinius koncertus, ypač pasisekusius Amerikoje. Didžiojo karo metu pašauktas į frontą, buvo sužeistas.

Mobilizuodamas pagalbą badaujantiems austrams, jisai ėmė koncertuoti Amerikoje ir visus pinigus siųsti tautiečiams. Nelaimei, įstojo į karą ir Amerika. Kreisleris gi buvo priešų — austrų — pilietis. Prieš jį kilo audra. Lengva jam buvo pasisekimą garantuoti atsižadėjus tėvynės, tapus JAV piliečiu. Bet jis pasitraukė į ūkį Maine valstybėje ir ten nuošalume atsidavė kompozicijų kūrimui. Tik karo audroms praslinkus, jisai vėl galėjo su ypatingu pasisekimu rodytis Amerikos scenoje. Būdamas ypatingas altruistas, jisai yra sušelpęs apie 1,500 austrų muzikų - menininkų. Kreisleris — visapusiškų gabumų, gilaus proto ir plačios erudicijos vyras. Jis gilinosi filosofijoje, domėjosi istorija, gamtamoksliu, matematika, grai kų, lotynų ir moderniosiomis kalbomis; mokėjo pustuzinį kalbų.

Savo studijose paskutiniuoju laikotarpiu jisai ėmė domėtis giliausiais gyvenimo klausimais, ėmė lyg ilgėtis religijos. Į pagalbą čia jam atėja vienas nelaimingas atsitikimas: 1941 metais jisai, giliai susimąstęs, ėjo skersai gatvę, ir jį sunkiai sužeidė pravažiuojantis sunkvežimis. Kovodamas su mirtimi, gulėjo keleta dienų. Atrodė, kad gali nebeišlaikyti. Bet — atsigavo. Tačiau visi bijojosi, kad jo genialus smuikininko talentas gali būti pražuvęs. Jisai pats nebebuvo tikras. Vieną dieną žmona jam atnešė jo mėgiamąjį Stradivarijaus smuiką ir paprašė, kad jisai kaip galima geriau pagrieztų ištrauką iš Mendelsono. Kreisleris paėmė smuiką į rankas, ir pasiliejo melodijos, kokias tik jis temoka iš stygų išspausti. Buvo aišku — jo meninis genijus nebuvo sužalotas, ir jisai vėl grįžo prie koncertų, lydėjusių jį tuo pačiu pasisekimu.

Ligoninė ir sveikimo laikotarpis buvo jam puiki proga gilioms meditacijoms. Jis daug galvojo, daug skaitė visokiomis kalbomis. Naująjį Testamentą išstudijavo net graikų kalboje. Palaikė ryšį su garsiuoju profesoriumi Fultonu Sheenu, ir... 1947 metų balandžio mėnesį Kreisleris drauge su savo žmona suklupo priešais altorių katalikų bažnyčioje, dėkodami, kad dangus išsaugojo jo talentą ir toje didžiojoje katastrofoje. Prelatas Sheen atsivertusį garsųjį Kreislerį ir jo žmoną (Harriet Lies, liuteronų tikybos, kurią buvo vedęs 1902 m. New Yorke) priėmė į katalikų Bažnyčią. Abudu atliko tikėjimo išpažinimą, priėjo išpažinties šv. Komunijos ir džiaugėsi rastąja dieviška tiesa.

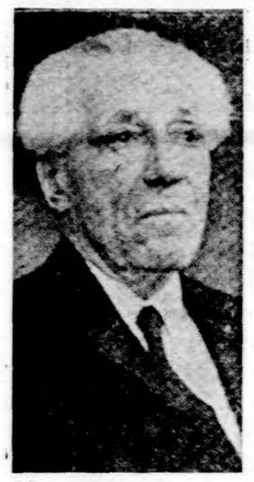

Fritz Kreisleir

Aukščiau suminėtas žinias paduodamas, žurnalas "Catholic Digest" pabrėžė:

— Didysis smuikininkas pagaliau pasiekė aiškią amžinųjų vizijų viziją Kūrėjo harmonijose.

Red. pastaba: Apie Kreislerį ir eilę kitų didžiųjų talentų mūsų skaitytojai galės rasti naujai Liet. Knygos klubo leidžiamame veikale "Vyrai klystkeliuose".

Ada Korsakaitė — Šv. Kristupas

Kultūrinė Kronika

● **Pomirtinė Pauliaus Augiaus grafikos darbų paroda** atidaroma šiandien 7 val. vakaro, Chicago Savings & Loan Association meno galerijoj, 6245 So. Western Ave. Parodą rengia Lietuvių Dailės Institutas. Galerijoj išstatoma apie šimtas žymiojo mūsų grafiko darbų. Šia proga iš Kanados Chicagon atvyksta dail. Telesforas Valius, kuris parodos atidaryme apibūdins mirusio dailininko kūrybą. Išleidžiamas ir iliustruotas leidinys — katalogas.

● **Poeto Juozo Tysliavos žodžiai naujai sukomponuotoms dainoms.** Kompozitorius Vladas Jakubėnas, susižavėjęs J. Tysliavos mirties proga "Aiduose" tilpusiais to poeto eilėraščiais, parašė dvi ryškiai kontrastingas solo dainas. Vieną eilėraščiui "Vėjas lekia ir kvatoja", išdaigiškai ekstravagantišką, aukštai koloratūrai, dedikuotą Monikai Kripkauskienei; kitą pagal eilėraštį "Mano deimantai", svajingai romantišką, tenorui, dedikuotą Stasiui Baranauskui.

● **Broniaus Murino akvarelinių ir aliejaus tapybos darbų paroda** įvyks kovo mėn. 17—25 dienomis Čiurlionio galerijoj, Chicagoje. Bus išstatyta apie 50 naujų dailininko kūrinių.

● **Lituanistas Jonas Mikeliūnas,** šiuo metu gyvenąs East Chicago, Ind., taiso dr. Karvelienės atsiminimų kalbą. J. Mikeliūnas yra žinomas kalbataisys, dirbęs "Lietuvių kalbos žodyno" redakcijoj ir buvęs vienas žodyno sekretorių, kartu ir prof. Jono Balčikonio asmeniniu sekretorium. Vokietijoje, Kempteno stovykloje, redagavo eilę leidinių bei taisė jų kalbą. Jis taisė kalbą ir Švietimo Ministerijos leidiniams. (jv.)

● **Dailininko Juozo Bagdono paroda.** Kovo 24 ir 25 dienomis Los Angeles Šv. Kazimiero salėje įvyksta lietuvio dailininko J. Bagdono paveikslų paroda.

● **Okupuotosios Lietuvos kultūrininkai,** t. y. tie asmenys, kurie vienu ar kitu būdu komunistų vadeivų priežiūroje turi dirbti bet kokį kultūrinį darbą, kaip iš gerai informuotų šaltinių patiriama, esą įvairiais būdais terorizuojami nutraukti ryšius su užsieniu. Praeitų metų pabaigoje beveik visiškai nutrūko jų korespondencija su Vakarų kraštuose gyvenančiais giminėmis ir kitais asmenims. Viename, ne per cenzūros rankas ėjusiame laiške nusiskundžiama, esą dirbantieji mokslinį darbą neturį bet kurios galimybės gauti svetimuose (ne bolševikų kraštuose) išėjusių mokslinių šios srities raštų: jiems tesanti prieinama tik maskvinė literatūra. Be ko kita, jie esą labai ir labai pasiilgę laisvojo pasaulio lietuviškosios knygos (jų tarpe minimi "Draugo" ir kitų leidyklų premijuoti romanai). Jeigu viena kita knyga ten kokiu būdu ir nueinanti, ji einanti iš rankų į rankas.

Pagražėję "Laiškai Lietuviams"

"Laiškai Lietuviams" šiemet pirmuoju sausio mėn. numeriu išėjo pagrindinai atsišviežinę savo išorinėje išvaizdoje ir techniniame vidaus puslapių apipavidalinime. Naujas žurnalo viršelis, skyrių pradžios vinjetės, straipsnių pradinės raidės ir visa kita puslapių grafika, nupiešta Algirdo Kurausko, daro šį leidinį vienu iš kultūringiausių ir estetiškiausių šios rūšies, bet kada ėjusių lietuvių kalba. "Laiškai Lietuviams" šiame numery pirmą kartą pasirašo antrinėje antraštėje ir kaip "religinės ir tautinės kultūros žurnalas". Jeigu už šitos slėptųsi ir leidinio turinio reformos, mėginant jį labiau suakademinti, tai tokį žygį nesveikintume. Būtų tai aiškiai paralelinis leidinys einantiems "Aidams". Manytume, kad ir ligšiolinių skaitytojų dauguma "Laiškus Lietuviams" mėgo todėl, kad jie apie labai rimtas problemas mokėjo kalbėti populiariai, sugestyviai ir visiems suprantamai. Susiakademinimas tikrąja kultūros žurnalo prasme vargu būtų dabartinėje situacijoje naudingas ir leidėjams ir skaitytojams. Tačiau techniškasis susimodernimas, koks jau matyti šiame numeryje, yra labai pagirtinas. *K.*

● **Kun. kan. Antanas Steponaitis,** gyvenąs prie Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos, neturukus išleidžia savo atsiminimus: Lietuvoj ir pasaulyje. Spausdina Darbininko spaustuvė, Brooklyn, N. Y. Tai bus kelių šimtų puslapių knyga ir apims visą šakotą kanauninko veiklą.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1552 nuo 2 iki 9 v. p. p. kaskied, išskyrus trečiad. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd St.
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. HE 6-1670
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001,

Ofisas: 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
Dr. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; treč. uždaryta. Antrad. ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šešt. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. PR 6-1795 arba 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč., šešt. pagal sutartį, sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val.; penkt. 10 v. r. iki 9 v. v.; šeštad. 10 v. r iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GRovehill 6-3409

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak
Šeštadieniais 1-4 p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vak., Šeštad. nuo 12:30 iki 2:30 val. p. p.
Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal susitarimą

Ofiso tel. HE 4-7007.
Namų-rez. tel. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30; antr. ir penkt. nuo 5 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik susitarus

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1— 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GERI KONCERTAI NEMOKAMAI

De Paul simfoninis orkestras, diriguojamas talentingo dirigento, muziko Paul Stassevitch, pradėjo eilę pavasario koncertų Chicagoje. Jie yra aukšto meninio lygio, išpildomi dažnai jaunų, parinktų, talentingų muzikų ir naujų talentų solo partijose. Pereito penktadienio koncerte publikoj matėsi ir apie dešimt lietuvių studentų, studijuojančių realiuosius mokslus. Puikus profesinio orkestro skambėjimas, gražus jaunųjų menininkų pasirodymas, kaip solistų orkestre, taiklus dirigento mostas buvo daugiau negu žavingi. Ir įėjimas į šiuos koncertus yra nemokamas. Sekantys koncertai įvyks vasario 13 d., vasario 20, kovo 13, balandžio 17 ir gegužės 15. Jų pradžia 8:15 vakaro. Adresas: De Paul Center Theatre, 25 East Jackson. Amerika tokius puikius muzikos koncertus dovanoja visuomenei veltui. Reikėtų juos gausiau lankyti ir mūsų muziką mylinčiai visuomenei. *I. M.*

● **Prel. Pr. Juras,** nepralenkiamas lietuviškos knygos mecenatas, vėl paskyrė $500 išleisti vieno rašytojo spaudai ruošiamam religiniam veikalui.

Telefonas: GRovehell 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd
Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šeštad. tik 10-12.

Tel.: REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketvir. 6—9 val. Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Office tel. RE 7-1168
Res. tel. WAlbrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. ofiso PR 8-7773, rez. PR. 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v
Šeštad.: 9 v. r. — 2 p p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562
Skambint 2 iki 9 val. popiet kasdieną. išskyrus trečiadienį.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA-CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. offiso: PUlman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p. trečiadienį — uždaryta.

Tel. ofisų RE 7-8818, VI 2-1484
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th St.
Val. Pirm., ketv. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p., šešt. 10-12 val.
Ofisas 3259 S. Halsted St.
Val. Antrad. ir penkt. 3-7 val. p. p. Trečiad. uždaryta.

Tel. Ofiso PR 6-7800. Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — Vidaus Ligos
5159 So. Damen Avenue
Valandos pagal susitarimą

Perskaitę "Draugą", duokite ir kitiems pasiskaityti

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 9 val. vak Treč. ir sekmad. tik susitarus.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak., trečiad uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

Rez. tel. PR 9-0563, Rez. PR 9-6730
Dr. W. Ross Dr. L. Seibutis
Inkstų, pusles ir šlapumo takų chirurgija
Ofisai: 7958 S. Western Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 159th St., Harvey, Ill., tel. EDison 3-4383; 30 N. Michigan Ave., Suite 808, tel. CE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1—3 p. m.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. E. STANAT-STANAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir svorio problemos
1951 W. Irving Park Rd.
(Damen Ave. kampas)
Val. pirm., ketv. ir penkt. 7-8 v. p. p. ir pagal apointmentą.
Tel. Ofiso LA 5-2134, Rez. 878-5960

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. tel. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2—4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinkit tel.: HE 4-2123 nuo 1 iki 8 val. popiet, kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad.

Telefonas — GRovehill 6-2822
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8, šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6600 So. Artesian Avenue
Val.: 11 v. ryto iki 3 v. p.p., 6-7 v.v.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergency), šaukite telefonu — 434-6967 nuo 2 valandos po pietų ligi 5 valandos ryto, kasdien.

Vienuolika klausimų vienuoliktam laureatui

Juoz. Kralikauskas apie savo romaną, senąją lietuvių kultūrą ir literatūrą aplamai

— Kodėl užkliuvote savo premijuotam istoriniam romane "Titnago ugny" už XIII šimtmečio, o ne kurio nors kito?

— Kaip iš visos paros labiausiai mėgstu saulėtekio minutes, taip iš visos praeities man įdomiausias mūsų istorijos saulėtekis. Šalia to, XIII a. — lemtingiausias ir kruviniausias baltų istorijoje. XIII a. — pilnas pasibaisėtino baltų naikinimo. Nė vieną kitą šimtmetį nebuvo tiek išlieta baltų kraujo, kaip XIII šimtmetį. Tai nuolatinių ir masinių žudynių ištisas šimtmetis — baltų kankinystės šimtmetis.

Kovos baltų žemėse buvo labai žiaurios, dažnai virsdamos ištisomis didžiulėmis skerdynėmis. Štai Eiliuotinė kronika pačio vokiečio lūpomis byloja: "...Dzinterės pilį paėmę, kryžiuočiai ją uždegė; ir iššudė vyresnius kaip vienuolika metų įgulos vyrus, o sužeistuosius sumetė į ugnį". Viena iš didžiųjų blogybių, kurią kryžiuočiai nuolat sistemingai praktikavo: užpuolus deginti baltų kaimus ir mantą, deginti pasėlius ant laukų ir priešpilius, kuriuose būdavo laikoma grūdai (duona bei sėkla) ir kitas maistas. Po to jau dažnai užeidavo badas ir epidemijos.

XIII a. Livonijos kalavijuočiai užėmė sėlių žemę kairiajame Dauguvos krante. XIII a. latgaliai pagaliau neištvėrę pasidavė kalavijuočiams. 1267 m. buvo galutinai užkariauti kuršiai. 1260—74 m. kryžiuočių ordinas žiauriausiu būdu nugalėjo didįjį vakarinių baltų (prūsų) sukilimą. 1274 m. tas pats ordinas visa savo jėga ir žiaurumu atsisuko prieš Nadruvą (centrinė žemė buvo apie Įsrutį) ir Skalvą. Žiauriose žudynėse nadruviai buvo visai išnaikinti; visa kilties sritis virto dykra. 1252 m. Livonijos ordinas užvaldė žemaičių Klaipėdą. XIII a. paskutiniame ketvirtadalyje lenkai (mozūrai) drauge su kryžiuočiais galutinai nugalėjo jotvingius, amžinai pašalindami juos iš istorijos arenos.

XIII-me amžiuje su nepaprasta jėga ir politiko meistriškumu įsiamžino Mindaugas, palikdamas tautai savo karališkąją karūną. Deja, žemė — kurioje jos karalius kadaise jodinėjo — per 700 metų nepagimdė tokio antrojo, kuris būtų pajėgęs šalia atsistoti ir tą karūną užsidėti.

Ir susiaurėjo buvusios plačios baltų žemės. Ir iš mūsų tautos tapo atimta dideli etnografiniai plotai rytuose, pietuose ir vakaruose. Per 700 metų pasibaisėtinai aptirpo ši gyvybinė ledo lytis, ant kurios plaukia mūsų tauta istorijos upėje...

— Kelintuosius tad metus atitinka "Titnago ugnies vyksmas?

— 1236 m.

— Kiek Jūsų romanas yra atremtas į istorinę tikrovę, ir kiek jame grynai Jūsų plunksnos atradimų?

— Man labai rūpėjo ne tik meninė, tiesa bei tikrovė, bet ir istorinė. Dėl to "Titnago ugnis" yra pagrįsta giliomis ir ilgomis studijomis. Vieną problemą bespręsdamas, užkliūdavau vėl už kitos; vieną klausimą bestudijuodamas, susidurdavau su eile vėl naujų klausimų. Tuo būdu turėjau atverti daugybę sunkių akmenų, kad pats pamatyčiau, kas iš tikrųjų po jais slypi.

— Kuo labiau pasikliovėte, kurdamas pastarąjį Jūsų romaną: ar mokslinėmis studijomis, ar kūrybine nuojauta?

— Istorinis romanas neturėtų prieštarauti istoriniams šaltiniams: dokumentams, kronikoms bei medžiaginiams liudininkams. Autoriui yra būtina kogeriau pažinti vaizduojamojo meto politines, ekonomines ir socialines aplinkybes. Istorinis romanas privalo turėti objektyviai svarų istorinį pagrindą bei foną. Tad, be abejo, šiam siekiniui tikresnė atrama yra mokslinės studijos, negu kūrybinė nuojauta, nors ir ši padeda. Juk, anot Paskalio ("Pensees"), "Mes pažįstame tiesą ne tiktai protu, bet taip pat ir širdimi". Mes, lietuviai, pvz. savo senąją religiją neretais atvejais atpažįstame ir "instinktu". Širdimi bei instinktu net giilau, negu protu, įsigauname į senovinę pasaulėžiūrą ir pasaulėjautą per tautosaką, papročius, tikėjimus, burtus ir prietarus. Širdimi bei instinktu intymiau užgirstame tautos autentiškuosius išgyvenimus praeityje.

Tačiau už istorinę man daug brangesnė buvo meninė tiesa bei tikrovė. O šio tikslo linkui taką apšviesti jau tegali tik kūrybinė nuojauta.

— Jau kuris laikas mūsų literatūroje (tiek prozoje, tiek poezijoje) jaučiama ryški prieškrikščioniško mūsų kultūrinio palikimo egzaltacija. Gal galima būtų kalbėti ne tik apie egzistencializmą, bitnykizmą, bet ir apie "lietuviškąjį pagonizmą" literatūroje?

— O argi būtų įmanoma prieiti senovės lietuvių kultūros tikrąją sampratą ir charakteristiką, nepažįstant jų religijos? Juk tarp senovinės baltų religijos ir tuometinės baltų kultūros buvo organiškas ryšys. Religija ir kultūra, susiliejusios nedalinamoje vienybėje, plaukė viena vaga. Senovės lietuvių kultūra ir religija yra neatsiejamos sąvokos. Tad mums reikia pažinti senovės lietuvių religiją. Nepažinimas prieškrikštinės mūsų tautos religijos — didžiulė spraga lituanistikos srityje.

Būtų klaida ignoruoti ar pražiūrėti mūsų tautos kultūros istorijoje senąją religiją, tarsi tokios religijos nebūtų nė buvę. Taipgi neteisinga būtų mūsų kultūros visumoje tą religiją menkinti, tartum iš kokios siauražiūrystės ar fanatizmo. Kaip nedera mums niekinti anų mirusių generacijų, taip nedera niekinti ir jų religijos. Senosios religijos įnašas į mūsų tautos kultūrą bei jos turinį yra gilus ir didelis. Ta religija buvo rodyklė visam gyvenimui, taigi ir kultūrai. Senoji religija buvo senųjų baltų kultūros penėtoja; ta kultūra buvo gyvybiškai senosios religijos persunkta.

Senoji religija turėjo didelės įtakos lietuvių tautos istorijai. Istoriniame vyksme religija tiesioginiai veikė tautos eismą. Anoje senovėje juk ta religija buvo mūsų tautos gyvenimo centre. Deja, dar ir šiandien tebėra anos senosios religijos atžvilgiu neigiamai nusistačiusių, lyg iš jos galėtų koks pavojus grėsti. Mūsų istoriją tikrai suvokti tegalima tik suvokus, kad visa tautos praeitis sudaro vieną kompaktinę vienumą. Dėl to senoji lietuvių religija turi įsiderinti į mūsų kultūros istoriją, kaip ji buvo įsiderinusi į tautos gyvenimą. Negalima senosios religijos amputuoti iš mūsų istorijos. Ta religija yra buvusi istorinė jėga.

— Sakykite, ar ir Jūs esate vienas iš tų "atkritėlių į lietuviškąją pagonybę?"

— Ir taip, ir ne. Religine (tikybine) prasme — tikrai ne. Naivu būtų XX a. viduryje "atsiversti" į XIII a. lietuvių religiją. Negi šiandie perkūną, mėnulį, saulę, Žemyną ar Medeinę begalėtumėm laikyti dievybėmis? Šiandien "atkristi" į senovės lietuvių religiją būtų jau labai sunkus uždavinys. Visų pirma dėl to, kad esame jau visai kito "klimato" bei kitų gyvenimo sąlygų žmonės. Mus kasdien supa kitokia, negu senovės lietuvius, buitis. Esame didmiesčio dvasios apsemti. J. Baltrušaitis rašė, kad iš lūšnelės esą arčiau į dangų. Tačiau nemažiau teisinga būtų teigti, kad iš XIII a. lietuvio sodybos "dangus" buvo daug arčiau negu XX a. viduryje iš miesto. Mūsų galvosena ir jausena tiek skiriasi nuo senovės lietuvių galvosenos ir jausenos, kiek mūsų kasdiena skiriasi nuo senovės lietuvio kasdienos. Didmiestinę "dvasią" išugdė ir apsprendė pramonė, technika ir komercinė reklama. O anoji religija buvo, sakytume, "žemdirbinė", arba "idilinė".

Antra, natūralus lietuvio ryšys su gamta vienur beveik jau visai nutrūkęs, kitur belikęs tik atostoginis. Supramonėjusiam ir suprekybėjusiam jau sunku bepagauti aną gamtos ir lietuvio ryšio intymumą. Senovėje mūsų senolių santykis su gamta buvo kitoks. Dėl to jau sunkiai bepagaunamas anas gyvasties pajautimo grynumas, sodrumas ir skalsumas. Esame vis skubą ir suirzę, apkartę ir nervingi. Mums jau sunku bežvelgti tas giliąsias dimensijas, kurias anos "primityvios" kiltys savo žemėje ir danguje buvo atidengusios, išmąsčiusios ir išjautusios.

Tačiau šis klausimas yra sudėtinga problema. Šalia tik ką pasakytosios teisybės yra antroji dvynukė. Krikščionybės is-

(Nukelta į 6 psl.)

Karalius Mindaugas — Vytauto Kašubos skulptūra

LIETUVIAI MOKSLINĖJ LITERATŪROJ

● **Helen Simkatis** knyga "Salt - Water Fishes for the Home Aquarium", kurią išleido J. Lippincott Co. (Philadelphia and New York) specialistų recenzentų vertinamą teigiamai. Chesapeake Science" gruodžio mėn. numeryje rašo, kad leidinys yra rekomenduotinas mėgėjams ir kitiems suinteresuotiems smulkiomis informacijomis, kaip užlaikyti ir tvarkyti sūriojo vandens akvariumą. Knyga turi 264 pusl. ir kainuoja $6.00.

● **M. J. Jucius** ir G. R. Terry yra koautoriai knygos "Introduction to Business". Knyga neseniai pasirodė. Ją išleido Richard D. Irwin, Inc., Homewood, Illinois. Knyga turi 724 pusl. ir kainuoja $10.60.

● **Albert T. Milauskas** yra koautorium straipsnio "Hepatic production of serum alpha² and beta globulins in rats after injury". Straipsnis telpa naujausiam numery "The American Journal of Physiology". Šis darbas buvo skaitytas Amerikos fiziologų suvažiavime. Jo santrauka buvo atspausdinta "Federation Proceedings". Darbas paruoštas Wayne Valstybinio Universiteto Medicinos Mokykloje, Detroite.

● **John J. Mikuta** yra koautorium straipsnio "Urinary Diversion in Pelvic Exenteration" tilpusio gruodžio mėnesio numeryje "Urological Survey"". Mikuta priklauso Pennsylvanijos Universiteto Medicinos Mokyklai, kur ir buvo parengtas minėtas straipsnis.

● **V. K. Vaitkevicius** ir **M. J. Brennan** pernai buvo atspausdinę straipsnį iš tyrimo vėžio srityje (Cancer Chemother. Rep.). Dabar tas darbas cituojamas ir kituose žurnaluose (Medical Annals).

● **Barborai Valuiis** reiškiama padėką už techninę pagalbą vienam straipsniui, kuris tilpo sausio mėnesio numeryje žurnale "The Journal of Cell Biology". Darbas buvo paruoštas Philadelphijoje, Vėžio Tyrimų Institute. (c. s.)

Antanas J. Vaikšnora — Skulptūra

JŪRATĖ IR KASTYTIS PRO UŽDANGOS PLYŠELĮ...

Operos Fondo surengto koncerto — baliaus įspūdžiai

Mecenatai ir fondai

Muzikos meno žydėjimo amžiais (18 ir 19 šimt.) Europoje visa ko kaltininkais būdavo beveik išimtinai turtingi mecenatai. Jie globodavo muzikus, kompozitorius, jiems sudarydavo pragyvenimo sąlygas ir galimybes kūriniams išvysti rampos šviesą. Nelaimingi, kurių tokia globa nesiekdavo! Imkim pavyzdžiu Mozartą. Šiandien nėra dienos, kad jo operos ir kiti kūriniai neskambėtų pasaulio radijo aparatuose, televizijose, koncertų salėse, žavėdami publiką, — o jis pats gyvenimo nedateklių nukamuotas, persidirbęs mirė vos 35 metų sulaukęs, palikdamas daug skolos ir, net draugų nepalydėtas, buvo palaidotas miesto kapų bendroj vargšų duobėj. Panašus likimas dainų ir instrumentinės muzikos genijaus — kompozitoriaus Schuberto, kuris miręs badu 31 metų amžiaus.

Ši minčių ekskursija po Europą veda į kiek panašią dabarties aktualiją lietuvių muzikos srityje. Mūsų jau Lietuvoje pasižymėjęs kompozitorius K. V. Banaitis, atsidūręs tremtyje ir prieš dešimt metų New Yorke, — sunkiame sveikatos ir materialinių aplinkybių stovyje baigė parašyti lietuvišką operą, pagal B. Buivydaitės libretto "Jūratė ir Kastytis". Jo operai atspausdinti, išversti į anglų ir vokiečių kalbas ir ją instrumentuoti atsirado rimta lėšų trūkumo problema. Į tai jautriai reagavo Chicagos lietuvių būrelis. Jie sudarė iš įvairių organizacijų ir profesijų atstovų "mecenatišką" komitetą, pasivadindami Operos Fondu, kuriam pirmininkauti sutiko Marija Rudienė.

Jau metai laiko, kai šis fondas veikia, įvairiausiais būdais telkdamas tam lėšas (asmeniškom įtakom, spaudoje, organizacijose), planuodamas panašių komitetų forma plėsti veiklą visose lietuviškose kolonijose. Fondas jau yra surinkęs nemaža lėšų, bet dar nepakankamai. Tam tikslui pereitą šeštadienį jis surengė koncertą - balių Western Ballroom, Chicagoje su "Jūratės ir Kastyčio" operos ištraukom, dalyvaujant solistams Prudencijai Bičkienei, Stasiui Baranauskui ir muzikui Aleksandrui Kučiūnui. Negirdėta koncerto - baliaus programa sutraukė nemaža rinktinės publikos.

Dabar atėjęs laikas

Operos Fondo pirmininkė Marija Rudienė, atidarydama koncerto programą, priminė svečiams šio vakaro istorinę reikšmę lietuvių kultūrai. Nes daug pasaulinio masto muzikų kompozitorių kenčią ir miršta varge, jei savieji juos apleidžia. Kiekviena kultūringa tauta didžiuojasi savo kūrėjais ir laiku ateinanti jiems į pagalbą. Dabar atėjęs toks laikas paremti spausdinimą kompozitoriaus K. V. Banaičio neseniai parašytos operos "Jūratė ir Kastytis", kuri bus vertingiausiu lietuvių muzikos išeivijoje palikimu kartų kartoms. Tai suteiktų ir pačiam autoriui moralinės paguodos. M. Rudienė pasidžiaugė, kad Operos Fondo rūpesčiams visuomenė rodanti daug pritarimo — lėšos plaukiančios pagal numatytus planus. Šio vakaro gausių svečių tarpe esą net specialiai atvykusių iš Buenos Aires — Argentinos, ponai Survilai, kuriems už tai priklausanti ypatinga padėka. Baigdama gražių padėkos žodžių visiems svečiams, ponia Rudienė pakvietė vadovauti koncerto programai dramos aktorių K. Oželį, kuris pristatė publikai vakaro solistus ir jų išpildomus V. K. Banaičio kūrinius.

Pasaulinio masto lygmens

Solistas Stasys Baranauskas padainavo dvi dainas: Atminimas ir Aš per naktį. Nors tai nebuvo naujos operos ištraukos, bet solistas geru išpildymu atskleidė operos autoriaus K. V. Banaičio šių originalių meno dainų grožį bei aukštą jų muzikinę vertę. Rašančiai yra pažįstamos kuone visos K. V. Banaičio meno originalios dainos. Jos turi didelę kultūringo kompozitoriaus individualumo žymę, impresionistiškos, rafinuotos, siekiančios pasaulinio masto kompozitorių meno dainų lygmens. Jas išpildyti reikia ne vien gero balso, bet ir muzikinio subrendimo. Gal dėl šių reikalavimų jo dainos nėra dažnai įtraukiamos į mūsų koncertų programas.

Dviejų arijų kontrastai

Solistė Prudencija Bičkienė, pasipuošusi scenos rūbais, simbolizuojančiais marių deivės Juratės ir aplinkos bangų žalsvumą, įsijautusiai padainavo operos smalsuoliams dvi "Jūratės ir Kastyčio" ištraukas. Pirmoji arija — "Jūratės dramatiškas šauksmas, prasiveržiąs iš marių gelmių Kastyčio viliojimais. Tai šauksmas galingos marių valdovės, kuriai lenkiasi bangos vos pamojus ir dūksta vėjai jai paliepus — ir prisipažinimas meilės. Šios arijos dramatiška muzika leidžia spėlioti, kad Jūratė yra žiauri, klastinga, stabmeldiškai mistiška vandens deivė, siekianti privilioti auką marių gelmėms. Antruoju solistės Bičkienės numeriu buvo Rūtelės arija. Rūtelė — kontrastas Jūratei. Tai žemės moteris, kuri švelnia meile Kastyčiui ir motiniškų rūpestingumu troškta gelbėti mylimą iš vandens deivės pražūtingų vilionių. Rūtelė prašo Kastyčio neplaukti į marias, bet pasilikti su ja, žadėdama meile ir dainų dainoms guosti Kastyčio širdį. Nors solistė Bičkienė vykusiai interpretavo šias skirtingų moterų charakterių arijas, leisdama pajusti pirmosios dramingį šėlimą ir antrosios trapų švelnumą — jai geriau pavyko antroji arija, gal dėl to, kad pats kūrinys savo apimtimi bei švelnumu labiau pritiko išpildytojos balsui. Rūtelės muzikos subtilumas primena K. V. Banaičio "Obelų žiedų" ir "Vandens lelijos" dainų stilius.

Reikia tikėtis

Iš tų dviejų trumpų operos ištraukų sunku susidaryti "Jūratės ir Kastyčio" operos vaizdą. Tačiau, žinant autoriaus muzikinės kūrybos lobyno aukštą meninę vertę, reikia tikėti, kad ši opera irgi aukšto lygio, kompozitoriaus jau išbandytų įvairiom muzikos formoms naujų kūrinių sintezė. Tad tokios operos atspausdinimas, orkestravimas ir pastatymas būtų dideliu kultūriniu įvykiu lietuvių išeivijoje. Malonu konstatuoti, kad Chicagos Lietuvių Operos

(Nukelta į 5 psl.)

Religiniai ir politiniai pranašavimai

RYTŲ IR VAKARŲ SANTYKIŲ KLAUSIMAIS

Dr. V. LITAS

Pasaulio dramos eiga

Bachofeno tezė šitaip atrodo: "Pasaulio istorija yra kova tarp Rytų ir Vakarų". Šita tezė vargiai turi tvirtą pagrindą. Bet vis dėlto kova tarp Rytų ir Vakarų sudaro žymią pasaulio istorijos dalį. Seni teologų, filosofų ir politikų pranašavimai Rytų ir Vakarų santykių klausimais mūsų laikais turi tam tikro aktualumo. Rytams ir Vakarams ryškumo davė Antrasis pasaulinis karas. Tarp Rytų ir Vakarų dabar vyksta pasaulėžiūrinė kova.

Viduramžių teologai ir filosofai pramatė pasaulio dramos tam tikrą eigą: istoriniai įvykiai rieda iš Rytų į Vakarus. Hugo St. Victor, 12 šimtmečio vokiečių grafo sūnus, istorinių įvykių judėjimą iš Rytų į Vakarus laiko pagrindiniu pasaulio istorijos dėsniu: "Dieviška Apvaizda pasaulio įvykių eigą šitaip sutvarkė: visų įvykių pradžia yra Rytai, po to jie persikelia į Vakarus ir išnyksta. Vakarai yra pasaulio galas." Hugo St. Victor toliau sako: "Dievas sukūrė žmogų ir apgyvendino jį rojuje. Rytai yra rojaus vieta. Iš Rytų kaip pasaulio pradžios žmogiškoji giminė plėtėsi į Vakarus."

Bet Rytai nėra tik biologinės žmonijos kilmės vieta. Kitas to šimtmečio istorikas, Otto von Freising, paskelbė dėsnį: "kultūrinė žmonijos veikla ir pati krikščionybė plėtėsi iš Rytų į Vakarus". Rytų-Vakarų tendencija yra bendras pasaulio istorijos principas. Otto von Freising padarė išvadą: "kiekviena didesnė žmonijos susibūrimo jėga ir išmintis kyla iš Rytų. Vakarai yra visa to pabaiga. Pasaulio įvykiai ir dangaus kūnai rieda iš Rytų į Vakarus." "Translatio sapientiae" pagal Freisingą yra mokslų ir išminties keliavimas iš Rytų į Vakarus: iš Egipto per Graikiją į Romos Imperiją. "Translatio imperii" yra pasaulinių imperijų keliavimas ta pačia kryptimi: Babilonija, Asyrija, Persija, toliau Romos ir Frankų imperijos. Viešpatavimo paveldėjimas vis keliasi į Vakarus. Romos Imperija palengvino krikščionybės kelią į Vakarus. Bažnyčios plitimas irgi turi Rytų-Vakarų kryptį. Šv. Petras ir Povilas keliavo į Vakarus "iki Ispanijos". Bažnytinių kalbų keitimas — hebrajų, graikų ir lotynų — rodo slinkimą į Vakarus.

Apie katastrofas kalbėta ir anksčiau

Hegelis paskelbė istorijos eigos tezę: kiekvienas gimimas ir nauja gyvenimo forma turi susinaikinimo ir mirties diegą. Otto von Freising istorijos eigai duoda biologinę charakteristiką: sena forma gimdo naują ir po to miršta. Tarp senos ir naujos formos yra giminystė. Bet nauja forma ima kitą gyvenimo kryptį. Rytų-Vakarų judėjime yra charakteringas dėsnis: nauja gyvenimo forma išsivysto iš senosios formos sunaikinimo. Šitą dėsnį patvirtina kultūrų ir jėgų kitimas. Imperijų susidarymas yra persunktas krauju.

Otto von Freising pranašavo Frankų valstybės žlugimą. Bet po Frankų valstybės žlugimo pradės savo viešpatavimą Antikristas. Šėtono karalystės "Imperium Diaboli" — gimimas prasidės po Frankų valstybės žlugimo. Otto von Freising po Franko valstybės žlugimo pramatė katastrofą.

Šėtono karalystė pagal Otto von Freising šitaip atrodys: bedievis valdovas pradės Bažnyčios persekiojimą. Bažnyčia nenusilenks prieš bedievį valdovą. Bedievis valdovas stengsis iš žmogaus širdies išplėšti nuodėmės sampratą. Bus sukurta bedievių karalystė. Otto von Freising sako: "Bedievių karalystės pagrindas bus melas, tariamoji religija ir protas." Vakarų žlugimas pagimdys šėtono karalystę.

Rytų priekaištai Vakarams

Rytų žmogaus galvojime svarbią vietą užima dėsnis: "Ex oriente lux" — iš Rytų šviesa — kitaip pasakius, pasaulio gerovė, laimė ir išganymas ateina iš Rytų. Tik iš Rytų pagal slavų ir Azijos tautų įsitikinimą ateis Vakarų išsigelbėjimas iš šėtono karalystės.

Techniškai ginkluotas Vakarų žmogus šiuo laiku yra gamtos valdovas. Bet šitas žmogus prarado sielos kilnumą. Rytų kraštai šitokį priekaištą dabar daro Vakarams: Vakarų žmogų nustelbė technika. Kitaip pasakius, Vakarų žmogus yra technikos vergas. Rytų kraštai Europai prikiša nutolimą nuo krikščionybės: tarp gyvenimo ir tikėjimo Europoje yra didelis atstumas. Krikščionybė nėra Europos gyvenimo turinys. Vakarų Europos krikščionybė yra mechanizuota juristinėmis normomis. Šitie priekaištai ateina iš Rytų. Mahatma Gandhi 1920 metais pasakė: "Yra gilus mano įsitikinimas: Vakarų Europa įgyvendino ne krikščionybės, bet šėtono dvasią. Šėtonas, pasirodydamas su Dievu žodžiu lūpose, turi didžiausią pasisekimą. Europa tik iš vardo yra krikščioniška. Tikrasis Europos dievas yra mamona. "Kilnusis Sadhu Sundar Singh po kelionės į Europą pasakė: "Mano įsitikinimu nė vienas Europos kraštas nėra krikščioniškas. Tik atskiri žmonės yra krikščionys." Azija iš prigimties turi didesnį prisirišimą prie Kalno pamokslo kaip Europa. Vienas indas daro tokį pranašavimą: "Krikščionybės likimą spręs Azija, bet ne Europa, Amerika ar Afrika." Orientas šitą ateities misiją dvasią turi gyvą.

Faustinė Vakarų kultūra

Vakarų kultūros krizę sudaro idėjų praradimas. Huizinga, kultūros istorikas, mano šitaip: Vakarų kultūra peržengė zenitą ir dabar gyvena "saeculum senescens", kitaip pasakius, senatvės amžių. Vakarų pasveikimo nemini ne vienas Rytų pranašas. Rytų pranašai dažniausiai kalba apie Vakarų žlugimą kaip ir Oswald Spengler. Vakarų žlugimo pranašystės pagrindas yra šitas: faustinė Vakarų kultūra pasiekė civilizacijos stovį, intuicija užleido vietą sąmoningumui, žmogaus kurybą pakeitė kopijavimas — spausdinimas, individų sumasinimas. Vakarų žmogus neturi dvasinės potencijos pasitikti pavojų iš Rytų. Tik dabar, kada pervėlu, Vakarų žmogus pamatė Rytų pavojų. Vakarų žmogaus pabudimas yra kupinas baimės jausmo: jis neteko pasitikėjimo savo sukurtomis vertybėmis.

Vakarų pasveikimo klausimais pranašavimai nesutaria. Renė Guenon šitaip sako: tik Rytų išminties priėmimas išgelbės Vakarų kultūrą. Kiti pranašai tiki Vakarų prisikėlimu. Bet netrūksta nė fatalistų.

Dviejų šaltinių srovės

Slavų mesianizmas tikisi suteikti Vakarų žmogui religinį, kultūrinį ir politinį prisikėlimą. Šitos minties liudininkas yra praeito šimtmečio filosofas Nikolai Danilewskij: "Pasaulio istorijos srovė prasideda iš dviejų šaltinių prie senojo Nilo krantų. Viena srovė, dieviška ir dangiška, pro Jeruzalę ir Zargradą nesudrumstu tyrumu pasiekia Kievą ir Maskvą, kita srovė, žemiškoji, žmogiškoji, dalinasi į dvi posroves, kultūrą ir politiką, teka pro Atėnus, Aleksandriją ir Romą į Europos kraštus. Iš Rusijos prasideda naujas šaltinis tyro socialinio teisingumo."

Kitas to šimtmečio rusas ateistas Michael Bachunin šitaip sako: "Maskva palaidos Europos vergiją visiems laikams. Iš liepsnų ir kraujo jūros Maskvoje pakils revoliucijos žvaigždė. Šita revoliucijas žvaigždė bus viso pasaulio žmonių laimės vadovas." Konstantin Leontjew davė kitą pranašystę: Rusija sukurs mirštančiai Vakarų civilizacijai pakaitalą. Šitos kultūros pagrindą sudarys Rytų Krikščionybė." Dostojewskis Rusijos svorį šitaip įvertino: "Rusijos likimas yra viso pasaulio likimas". Tolliau Dostojewskis visai atvirai pasakė: "Europa kartą pasibels į mūsų duris. Pasibels tada, kada santvarka eis prie pabaigos."

Žygis į Europą

Rusijos pasiuntinybę miegančiai Europai iškėlė Herderis. Niekas pranašavimų metais nepramatė bolševizmo įsigalėjimo. Ernst von Lasaulx, visai nepramatydamas bolševizmo, tvirtino: "Kova tarp Rytų ir Vakarų pasibaigs Rytų laimėjimu, nes Rytai turi tvirtesnę tikėjimo jėgą".

1850 metų sausio mėnesio 30 dieną didelę pranašavimo kalbą Ispanijos parlamente pasakė Donoso Cortės: "Netikite, mano ponai, netikite, kad ateinanti katastrofa jau pasibaigusi. Slavų tautos mums Vakarams nėra tas pats, kas kadaise germanai buvo Romos Imperijai. Slavai neatneš imperijos atnaujinimo. Pavojinga liga, kuria dabar serga Europa, yra apėmusi ir slavus. Rusų tikėjimas vis daugiau traukiasi iš viešo gyvenimo. Rusai dabar pasidarė pusiau europiečiai. Bet šitiems rusams vieną kartą pasiseks žygis į Europą. Rusai užvaldys daug Europos tautų ir dideliu godumu išgers tuos nuodus, kurie apsvaigino pačią Europą.

Tada ateis Europos mirtis. Nė viena pasaulio jėga neįstengs Europos išgelbėti. Bet ir Rusijos gyvenimo kelias eis į žlugimą. Didelės baimės apimtas aš noriu klausti, kokia jėga dar gali sustabdyti Europos supuvimą. Kokias priemones turi siųsti Dievas šitai nelaimei išvengti?"

Šitaip pasakė ispanų diplomatas. Vokiečių Moselio krašto kardinolas Nikolaus von Cues 1450 metais, vadinasi, 400 prieš ispano pranašystes, pranašavo, kad ateis laikas, kada tikėjimą į Dievą nustelbs tikėjimas į patį žmogų! "Pramonė viską nustelbs. Tada didelė tauta iš Rytų paims Europos likimą į savo rankas".

Argi nėra išeities?

Rytų ir Vakarų santykių problema nėra tik kova dėl interesų sferos, jėgos, savigarbos, ūkinių rinkų, nacionalinio prestižo ir t. t. Kova tarp Rytų ir Vakarų yra pasaulėžiūrinė. Vakarams gresia nukrikščionėjimas iš vidaus. Vakarų pažangos optimizmas artinasi prie lūžimo. Mokslas darosi politikos tarnaitė.

Šitie pranašavimai nėra šviesūs Vakarams. Vakarų Europos mokslo ir technikos pranašumas po šio karo susvyravo. Antras pasaulinis karas vyko už bolševizmo įsigalėjimą. Tada Vakarai kariavo prieš Vakarus. Dabar susidarė padėtis, atrodanti be išeities. Betgi ir praeityje tokių laikotarpių "be išeities" Vakarams tekdavo pergyventi. O vis dėlto Vakarai krizę nugalėdavo.

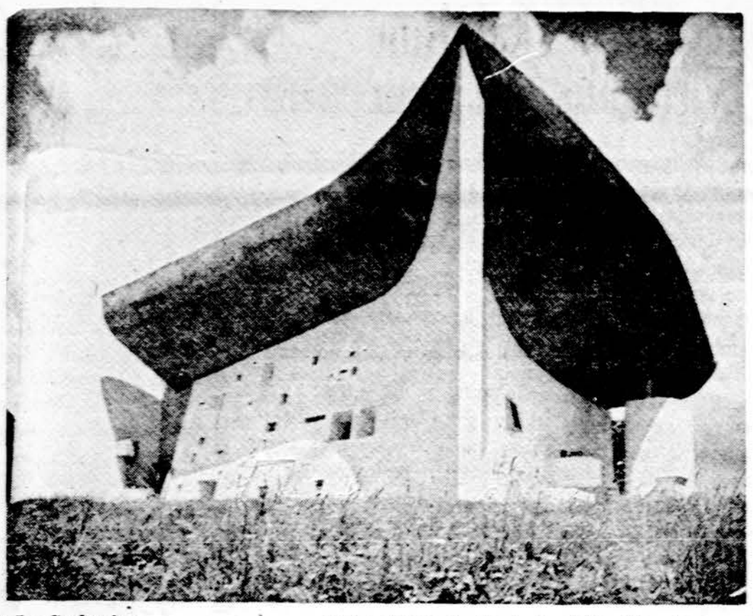

Architektas Le Corbusier — Notre-Dame-du-Haut koplyčia Ronchampe, Prancūzijoj

Planetų „konferencija"

Planetos, judėdamos aplink savo valdovę saulę, kartais įdomiai susigrupuoja. Senovės astrologai tokiais atvejais nesigailėdavo dažniausiai blogų pranašysčių.

Retą planetų susigrupavimą turėsime šiais metais vasario mėn. pradžioj. Penkios ryškiosios planetos — Merkurijus, Venera, Marsas, Jupiteris ir Saturnas — susibėgs aplink saulės diską. Be to, dar ir mėnulis prisidės prie jų būrio. Ptolomėjaus laikais ir saulė, ir mėnulis buvo laikomi planetomis, tai visos septynios prieškoperninės planetos bus suėjusios tarsi kokion konferencijon. Šio fenomeno pradžia laikoma vasario 2 d. 12 val. nakties (Rytų standartiniu laiku). Jis tęsis 71 valandą, t. y. iki vasario 5 d. 11 val. vakaro. Po to planetos ims tolti viena nuo kitos ir palengva išsisklaidys iki kito panašaus suėjimo, kuris įvyks už 38 metų.

Visa nelaimė yra ta, kad minėtos planetos aplink saulę susikoncentruoja. Dėl to šio reiškinio nebus galima matyti. Bet tuo pačiu metu, t. y. vasario 4 d., įvyks visiškas saulės užtemimas, ir jo zonoje gyvenantieji žmonės galės bent trumpam, kol užtemimas truks, matyti nekasdieninį planetų susigrupavimą.

Jean Meeus, Kesselberg observatorijos Belgijoj astronomas tvirtina, kad istorijoj yra žinomi tik du tokie įvykiai. Vienas 1186 m. rugsėjo 15 d. ir antras 1524 m. vasario 5 d. Bet jų yra buvę ir daugiau. Tas pats Jean Meeus apskaičiavo, kad nuo 1000 m. po Kr. iki 2400 metų įvyksią išviso 14 tokių susigrupavimų. Paskutinį kartą šis reiškinys buvo 1821 m. balandžio 30 d., t. y. prieš 140 metų. Kitas po šių metų susigrupavimo įvyks 2000 m. gegužės 5 d., toliau 2040 m. rugsėjo 8 d. ir paskutinis, t. y. keturioliktas susigrupavimas bus 2100 metais lapkričio 2 d. O paskiau net per tris šimtmečius tokių reiškinių visai nebūsią.

A. R.

Pravartu paskaityti

Norintieji pagrindinai susipažinti su komunizmo teorija ir praktika, turėtų perskaityti dvi knygas: "You Can Trust the Communists" by Dr. Fred C. Schwarz. Spaustuvė: Prentice—Hall, Inc., of Englewood Cliffs, N. J., ir "The Naked Communist", by W. Cleon Skousen. Spaustuvė: Ensign Publishing Co., Salt Lake City, Utah.

Abu autoriai dr. Schwarz ir Skousen yra buvę pagrindiniai kalbėtojai televizijos programoje "Hollywood's Answer to Communism".

STIRBIS FUEL OILS
Aliejus virtuvei ir krosnims
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEmlock 4-6264
PETRAS STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA. 5-9209 Chicago, Ill.

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.
PRECIN PHOTO STUDIO
4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.

MOVING
F. KASPARAS
Vietoje ar toli — patyrusių sąžiningas, švarus patarnavimas
TO 3-1262 Cicero, Illinois

VALYMAS
KILIMAI, APMUŠTI BALDAI IR SIENOS
J. Rudis
Tel. CLiffside 4-1050

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV RADIJAI, HI-FI, VESINTUVAI
Pardavimai-taisymai Sek. uždaryta

TERRA
3237 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. 434-4660.
Kristalas, porcelanas (china) sidabras, gintaras, aukso ir kitokios brangenybės, etc., etc. Kainos nupigintos, pasirinkimas — didelis.

BAŽNYTINIŲ PAMALDŲ VADOVĖLIS
yra gaunamas Drauge. Jame yra visos reikalingos maldos ir giesmės bei liturginiai nurodymai. Išleido Kunigų Vienybė, 2 pataisyta laida. Kaina $3.50. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.

Alyvos, anglys, kūrenimo sistemų pakeitimai ir pataisymai
BLUEFIRE OIL CO.
DR 3-3683
(24 VAL. TARNYBA)
Žemos kainos, greitas ir sąžiningas patarnavimas
Atstovas V. DOBA, HE 4-5880

Prie užkandžių gerti:
STUMBRINĘ, ZUBROVKĄ ir SKAIDRIĄJĄ
Prie kavos likerius:
LEMON-ICE, MIDUOLĮ
Dėmesio!!! — Šiuos gėrimus reikalaukite tiktai su JEROME Co. pilstytuvės lebeliu. — Rekomenduojame vokiškos firmos
WALL FLEISCHHAUER likerius
MOCCA ir CHERRY

SKIP'S SELF SERVICE
Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
FEBRUARY — VASARIO 1, 2, 3 D. D.

POPULAR BRAND OF 25 YR. OLD GREEK BRANDY	Fifth	$5.59
ST. ANNE FINE CALIFORNIA BRANDY	Fifth	$2.98
BARON VON KLUEG 10 yr. Old GERMAN BRANDY	Fifth	$3.89
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	$4.89
CINZANO VERMOUTH. Dry or Sweet.	Fifth	$1.39
SKAIDRIOJI VODKA 80 PROOF	Fifth	$2.98
POPULAR BRAND OF 90 PROOF GIN	Quart	$3.39
WISNIOWKA 80 PROOF POLISH CHERRY CORDIAL	Fifth	$5.19
MIDUOLIS LIQUEUR 86 PROOF	Fifth	$4.08
SOUTHERN COMFORT	Fifth	$3.98

PROPOSED RATE ON INVESTMENT ACCOUNTS
4 1/2 %
join our stainless club
5 VIENETŲ PEILIO-ŠAUKŠTŲ SETAS TAUPYTOJAMS DOVANŲ
Mūsų turtas viršija $21,000,000.00
Už santaupas, įneštas mėnesio 15 d., nuošimčiai mokami nuo to mėnesio 1-mos dienos.
INSURED
VALANDOS:
Pirmad. nuo 9 iki 4
Antrad. „ 9 iki 4
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirt. nuo 9 iki 8
Penktad. „ 9 iki 6
Šeštadiend. „ 9 iki 1
District DS Savings
AND LOAN ASSOCIATION
3430 South Halsted Street • Chicago 8 • CLiffside 4-0100
ALBERT J. AUKERS, Prezidentas

Jesenino sūnus sovietiniame kalėjime

Intelekto reakcija prieš sua kmenėjusią komunistinę dogmą

Paskutinis sodžiaus poetas

Retam poezijos mylėtojui nežinomas Sergiejaus Jesenino vardas. Rusų jaunuomenėje ir dabar, trisdešimt šešeriems metams po jo mirties praėjus, jis yra populiaresnis už bet kurį sovietinį poetą. Žinomas jis ir Lietuvoje, kur nuolat pasirodo jo vertimai. Jeseninas, tasai gaivališkas lyrinis genijus, vadino save "paskutiniuoju sodžiaus poetu". Jis netrukus nusivylė komunistine revoliucija ir 1925 metais nusižudė pasikardamas. Iki pat mirties jis gynė poetinio įkvėpimo laisvę.

Tragiška patirtis

Nedaugeliui Jesenino gerbėjų Vakaruose buvo žinoma, kad jo sūnus Aleksandr Sergejevič Jesenin - Volpin taip pat yra ne tik talentingas poetas, bet ir originalus matematikas bei filosofas. Tačiau jo patirtis komunistinėje sistemoje yra taip pat tragiška, kaip ir jo tėvo. Jis buvo kelis sykius suimtas ir ilgus metus praleido garsiajame Lubjankos kalėjime bei Karagandos, Uhtos ir Ustrymo koncentracijos stovyklose. Sovietinė valdžia nedavė jam leidimo išvykti į užsienį, nors 1959 metais jis buvo kviečiamas į tarptautinį matematikų suvažiavimą Varšuvoje.

"Protiškai nesveikas" daktaras

1959 metų vasarą Aleksandras Jeseninas - Volpinas parašė straipsnį, drąsiai pavadintą "Laisvas filosofinis traktatas". Nujausdamas, kad jam vėl gresia kalėjimas, Jeseninas - Volpinas perdavė tą straipsnį ir pluoštą poemų savo draugams, prašydamas, kad jie pasistengtų išspausdinti tą medžiagą Vakaruose jo vardu. Netrukus po to, Jeseninas - Volpinas, iš tikrųjų, buvo suimtas ir uždarytas kalėjiman. Kadangi komunistinė valdžia tvirtina, jog Sovietų Sąjungoje daugiau nebesama politinių kalinių, Jeseninas - Volpinas buvo paskelbtas "protiškai nesveiku". "Protiškai nesveikas" — nors tik du mėnesiu prieš suėmimą jis gavo daktaro laipsnį Maskvos universitete.

Garsesnis ir už tėvą

Tačiau Jesenino - Volpino draugams pavyko persiųsti jo rankraščius į Vakarus. Tenai jis susilaukė labai didelio dėmesio. Pereitų metų liepos mėnesį jie išleisti New Yorke knyga, vardu "Pavasario lapas". Amerikiečių kritikai "Pavasario lapą" pavadino svarbiausia knyga iš už geležinės uždangos po Milovan Jilo "Naujosios klasės".

"Pavasario lape" telpa Jesenino - Volpino laiškas vakariečiams, pluoštas jo eilėraščių ir "Laisvas filosofinis traktatas". Jesenino - Volpino eilėraščiai niekad nebuvo išspausdinti Sovietų Sąjungoje, bet ėjo rankraštyje iš rankų į rankas ir susilaukė daug skaitytojų. Nors rusų jaunuomenės tarpe daug kas laiko jį svarbesniu už tėvą, tačiau iš tikrųjų Jesenino - Volpino poezija neprilygsta Sergiejaus Jesenino eilėms.

Lambert Rucki / Mėlynojo apsiausto Madona

Kitoks ir jų pobūdis: vietoj tėvo lyrinio jausmingumo, sūnus rodo satyrinį ir ironišką talentą. Originalesni už poemas yra Jesenino - Volpino filosofiniai ir matematiniai raštai, pasižymį sokratišku skepticizmu.

Maištingoji jaunuomenė

Jesenino - Volpino kūriniai byloja gilią laisvės meilę, būdingą vis didėjančiai maištingosios sovietų jaunuomenės grupei. Skepticizmas, kalbąs iš Jesenino - Volpino raštų ir vis dažniau sutinkamas sovietų jaunuomenėje, yra normali laisvės siekiančiojo intelekto reakcija prieš suakmenėjusią komunistinę dogmą. Tai dvasinis sukilimas prieš marksistinės teorijos ir praktikos kalėjimą; prieš pačius marksizmo filosofijos pagrindus.

Jeseninas - Volpinas, gimęs prieš 36 metus, buvo išauklėtas uždarame sovietų pasaulyje. Jo maištas įrodo, kad laisvės dvasios neįmanoma numarinti ir laisvės niekad nemačiusiųjų krūtinėse.

Jesenino - Volpino maištas bus suprantamas ir artimas ir lietuvių jaunuomenei, maištaujančiai ne tik prieš komunistinę dogmą, bet ir prieš svetimąją priespaudą.

Stalino įpėdiniams tik vaizduotės trūko

Štai keletas ištraukų iš jo "Pavasario Lapo", kurį kritikai vadina vienu svarbiausių kūrinių, prasiskverbusių pro geležinę uždangą. Įžangoje į savo knygą Jeseninas - Volpinas rašo:

"Iš tikrųjų, tik morališkai ir patriotiškai pasimetęs žmogus Sovietų Sąjungoje gali iškęsti didžiai nepasipiktinęs režimu. Jei taip nebūtų, komunistams nereikėtų uždaryti savo sienų. Jie negalėjo kitaip elgtis su savo gyventojais Stalino gadynėje. Dabar metodai pasikeitė, bet ne pagrindinai. Svarbiausia tai, kad net dabartinės laisvės lygis, kuris kitos valstybės gyventojui būtų gėdinga vergija, buvo laimėta ne pačios mūsų visuomenės, bet komunistinės valdžios padovanota — ne dėl civilizuotesnės santvarkos, bet kaip pelės - katės žaidimas su gyventojais. Ir tai vien dėl to, kad Stalino įpėdiniams trūko vaizduotės ir drąsos sekti savo mokytojo pėdomis".

Aš nebėgu nuo savo likimo

"Aš prašau vakariečių, į kurių rankas paklius šios eilės, atsiminti, koks likimas laukia manęs, jei jos bus išspausdintos. Mane gali apkaltinti "karo kurstymu". Beje, tų kaltinimų absurdiškumas gerai žinomas patiems kaltintojams. Tame, toje niekad nebūtoje ir visuotinėje veidmainystėje, ir glūdi giliausia mūsų tragedija".

"Aš nebėgu nuo savo likimo, — pabrėžia Jeseninas - Volpinas, — nes Rusijoje aš tik tada patenkintas savo elgesiu, kada aš sugebu sukelti sąmyšį tarp veidmainių ir silpnuolių".

Žus nuo aklumo

Apie marksizmą Jeseninas - Volpinas taip išsireiškia:

"Jei marksistai Rusijoje patys tiki į savo teoriją, jie žus nuo savo pačių aklumo. Man atrodo, kad jie nėra tokie kvaili, jog nesuprastų to pavojaus, ypač kadangi jie jau seniai pavertė savo teoriją į patogų privatų vežimėlį. Ar jie sugebės pakankamai indoktrinuoti savo pasekėjus? Rusijos valdovai yra akli, kaip kurmiai, rūšiuodami filosofines sistemas į "klerikalines", "buržuazines", "proletarines" ir t. t. Ar jie tikrai nepajėgia suprasti, kad, pavyzdžiui, skirtumas tarp idealizmo ir materializmo pirmoje eilėje priklauso nuo intelekto prigimties ir neturi nieko bendro su socialine kilme".

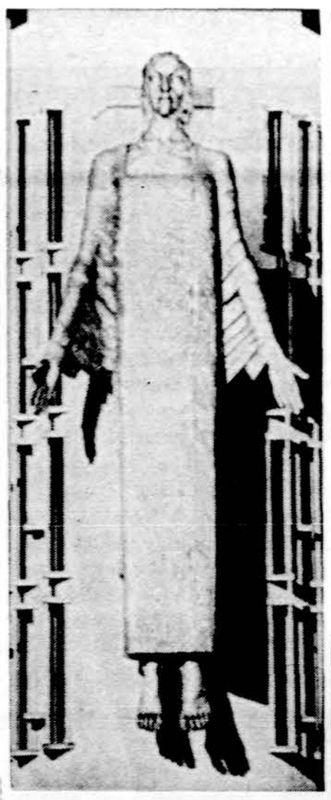

Jacob Epstein Kristus Karalius

Be pagrindinių sąvokų

"Marksizmas nuolat sumaišo galvojimo dialektiką su buities dialektika. Jis neturi tikslių ar net paprastai suprantamų apibūdinimų tokioms pagrindinėms sąvokoms, kaip medžiaga, laikas, erdvė, sąmonė".

Savo poemoje "Bendrapilie-čiai, karvės ir jaučiai", pradėtoje rašyti Karagandos priverčiamojo darbo stovykloje ir užbaigtoje Maskvoje, Jeseninas - Volpinas rašo:

"Jei karą išgyvensiu, badą iškentėsiu,
Gal dar metus aš palūkėsiu,
Tas nelemtas vietoves apžiūrėsiu,
Kur augau ir brendau rimbo pavėsy;
Ir šnektelsiu dar su išlikusiais draugais,
Šaltųjų Sibiro stovyklų bendrakaliniais;
Bet kai pradės vėl eiti traukiniai,
Tada apleisiu Rusiją aš amžinai".

Ir vienas paskutiniųjų sakinių Jesenino - Volpino knygoje yra išdidus iššūkis savo kaltintojams:

"Rusijoje nėra spaudos laisvės, bet kas gali pasakyti, kad joje nėra minties laisvės?!"

P. O.

Jūratė ir Kastytis pro uždangos plyšelį

(Atkelta iš 3 psl.)

kolektyvas rodo daug dėmesio jai, gal būt, kaip sekančiai savo premjerai. Lietuviškos operos pastatymu ši operininkų grupė pateisintų "Lietuvių Operos" vardo pasirinkimą, o lietuviško meno puoselėjimu moraliniai atsilygintų visuomenei už gausias lėšas, kurių ji nesigaili minėtam kolektyvui svetimų operų pastatymams.

Ir apgailestauti

Grįžtant prie koncerto - baliaus programos tenka apgailestauti, kad koncerto salės pianinas buvo nesuderintas ir turėjo neatliepiančių tonų. Tokiu instrumentu akompanuodamas, A. Kučiūnas nedavė tobulo K. V. Banaičio muzikos skambesio, kas gal kliudė ir solistams parodyti švarų toną. Galima pageidauti, kad programos pildytojai nebūtų buvę taip šykštūs programos kiekybės atžvilgiu. Negalima sutikti, kad dviejų dainų ir dviejų arijų koncertas duotų gausaus ir kūrybingo K. V. Banaičio muzikinio derliaus aiškesnį vaizdą vakaro publikai. Ar negalėjo pianistas paskambinti nors gabalėlį operos uvertiūros, nes beveik kiekvienos operos uvertiūroje slypi vyraujantys veikalo motyvai. Būtų buvę įdomu išgirsti nors vieną ir tenoro ariją ar nors duetą su sopranu. Žodžiu, pasigesta nors kiek didesnio "plyšelio" pro uždangą į naują operą! Tiek pat pageidautina, atsižvelgiant į "premjerišką" koncerto pobūdį, kad sceniški artistų rūbai būtų buvę ne vien moteriškos giminės rūpesčiu...

Tačiau tikslas pasiektas

Baigiant pastabas dėl koncerto, dar galima pažymėti, kad pats balius atnešė pageidaujamų vaisių. Rengėjai rodė didelį sumanumą, įvesdami lėšų telkimo atrakcijų. Pvz., viena iš jų — prieš rožių valsą solistė P. Bičkienė salės viduryje nuotaikingai išpildė Musettos valsą ir įšilusiai publikai pati pardavinėjo rožes iki paskutinio žiedelio Operos Fondo labui. Buvo sėkmingos ir kitos lėšų rinkimo priemonės.

Linkėtina, kad Chicagos lietuvių pavyzdžiu ir kitos mūsų kolonijos paremtų "Jūratės ir Kastyčio" operos išleidimo į pasaulį pastangas.

Izabelė Motekaitienė

DAINA ELECTRONICS
TV - RADIJAI - GRAMOFONAI - REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS
ANTENOS - BATERIJOS - LEMPUTĖS
EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI
3321 S. Halsted St - CLIFFSIDE 4-6565

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8 iki 9:30 val ryto. Vakaruškos pirmad. 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

PIRKITE APSAUGOS BONUS

GAZO APŠILDYMO KROSNIŲ IŠPARDAVIMAS:
SIEGLER, MONOGRAM, MOORE ir daugelio kitų firmų
nuo $12.95 ir aukščiau
Specialus išpardavimas išstatytiems pavyzdžiams. 3-jų dalių Sectional svečių kambario komplektas ir 2-jų dalių svečių kamb. komplektui ir miegamojo kamb. koplektui.
Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
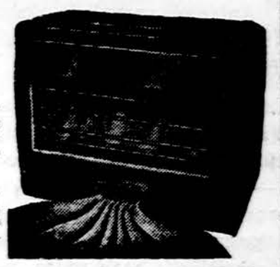
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirt. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų.

INVENTORINIS
IŠPARDAVIMAS
INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiųsti artimiesiems Lietuvon.
STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų anksčiau buvusių patalpų.
Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje
Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta.

PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS
Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę.
Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien!
4 1/4 %
METINIS DIVIDENDAS mokamas visoms santaupoms
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747
Savings Insured to $10,000 by F. S. L. I. C.
Automobiliams vieta greta mūsų įstaigos

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30, kitom dienom nlo 9 iki 6 v. v
Sekmadieniais abi krautuvės atidarytos nuo 12 iki 5.
Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik 6211 South Western Ave. krautuvė

MOVING
R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš to. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnav. vietoje $3.00, už dirbtuvės darbą — $10.00 ir dalys
Pigios pavelkslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

PINIGAI SIUNČIAMI Į LIETUVĄ
oro paštu—bet kokioje sumoje iki $300 tik už
$1.65
Kadangi senus rūbus ir kai-kuriuos maisto produktus negalima siųsti į Lietuvą, daug kas dabar siunčia tik pinigus—per
Amalgamated Bank
International Dept.
111 SO. DEARBORN ST.
Tel. FRanklin 2-4100
Chicago, Ill.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

KVIEČIAME APLANKYTI NAUJAS PATALPAS!
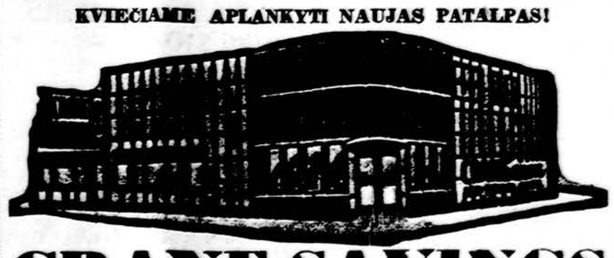
CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/2%
Naujas aukštas dividendas numatoma mokėti ant investavimo sąskaitų nuo Vasario mėn. 1 d., 1962 m.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. .....9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD.....9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad uždaryta.

KAM PERMOKĖTI ir būti nepatenkintu, kad galimą įsigyti puikų mažai vartotą betkokios firmos nuo 1956–1961 metų modelių garantuotą automobilį? Duodame 6-ių mėn. garantiją.
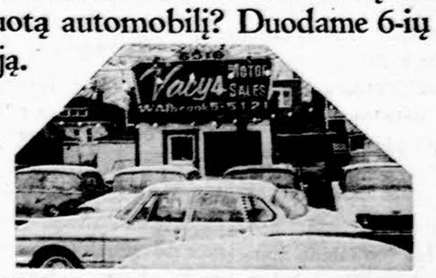
VACYS MOTOR SALES
6516 S. Western Avenue, Chicago 36, Ill.
Telef. WAlbrook 5-5121

Vienuolika klausimų laureatui

(Atkelta iš 3 pusl.)

torinė introdukcija Lietuvoje vyko nepaprastai lėtai. Ją viešai ir oficialiai pradėjo Mindaugas pačiame XIII a. viduryje, bet įvykdė tik Algirdo ir Kęstučio sūnūs XIV a. pabaigoje. Tačiau ir po to dar per ištisus šimtmečius senasis tikėjimas vis tebebuvo lietuvių liaudies kultūrai genetiniu šaltiniu ir centrine atrama. Lietuvio baltiškoji religija (t. y. lietuvio tautinė pasaulėžiūra ir pasaulėjauta) krikščionėjo ypatingai lėtai. Tokiu būdu senoji lietuvių religija iki pat XVIII a. vidurio tebesudarė liaudies kultūrinės nuosavybės branduolį. Lietuvių liaudies katalikybė — savotiška katalikybė: sakytume, liaudinė, baltiškoji, "sektantinė". Ji atmiešta baltų religijos simboliais, tikėjimais, motyvais ir papročiais. Net iki pat Antrojo pasaulinio karo Lietuvos kaime dar teberuseno senosios religijos žarijų.

Tat gal nebent pagal šią pastarąją sampratą — ne religinę (tikybinio apsisprendimo) prasme — aš tegalėčiau prisipažinti esąs iš dalies dar lietuviškasis "pagonis". Tačiau vis tiek ne "atkritėlis": man rodos, aš gi visada toks buvau, tad "atkristi" nė negalėjau.

— Premijuotojo romano veikėjai šneka šiai dienai mums neįprasta lietuvių kalba. Ar tai turėtų būti mindauginių laikų šnekamoji lietuvių kalba? Jei taip — kuriais šaltiniais pasiremdami ją atkūrėte, ir kiek ji gali būti laikoma tikru pinigu?

— Mes, tiesa, didžiuojamės, kad lietuvių kalba yra labai sena ir turtinga formomis bei raiškos subtilybėmis. Deja, mes dar nesame įsisąmoninę lietuvių kalbos senumą priimti susietą išvien su lietuvių tautos senumu. Net tuo metu, kai džiaugiamės lietuvių kalbos senumu, mums nė į galvą apie tolygų lietuvių tautos senumą. Tai neteisinga ir nelemta samprata. Lietuvių tautą ir kalbą turime ir tegalime suprasti tik griežton vienybėn susietas.

Nuo XIII a. ligi XX a. — 700 metų slinktyje — lietuvių kalba tęsė savo raidos kelią. Kalba, tiesa, kinta iš lėto. Dar VIII a. nebus buvę skyrium lietuvių ir latvių kalbų: tebuvo tiktai viena rytinių baltų prokalbė. Tačiau gi — tegul lietuvių kalba (bei tauta) ir labai konservatyvi — 700 metų! Per ilgus 700 metų vyko lietuvių kalbos — paveldimos atmintinai iš kartos į kartą — kitimas: vyko nuosekliai, priežastiškai ir pagal griežtus garsų dėsnius.

"Titnago ugnies" veikėjų kalba — mindauginių laikų šnekamoji lietuvių kalba. Kuriais šaltiniais pasiremdamas ją atkūriau? Tektų ilgokai sugaišti ir daug vietos užimtų, jei tuos autorius, veikalus, studijas bei straipsnius atsiminti ir išskaičiuoti pasišautumėm. Su pagarba pažymėsiu tik įvadinius bei pagrindinius šaltinius: prof. dr. Antanas Salys ir prof. dr. Pranas Skardžius, kurių vadovybėje kalbines disciplinas universitete studijavau.

Kiek toji veikėjų kalba laikytina tikru pinigu? Jeigu, anot Paskalio, net geometrijoje negalima visko įrodyti ir apibrėžti (jo str. "L'Esprit geometrique"), tai juo labiau šiandien jau nebeįmanoma mindauginės kalbos ištisai bei tiksliai atkurti ir dokumentuoti. Skirtybės yra gana didelės ir ketveriopos: 1. garsinės (fonetinė raida), 2. kaitybinės (morfologinės), 3. sintaksinės ir 4. žodyninės. Nežiūrint geriausių norų, pastangų ir kruopštumo, toji kalba tėra apytikrė.

— Prisimenant čia mūsų atvejų atvejais keliamą klausimą (Ar dar jauna Amerika? Ar jau paseno Europa?) gundo Jus paklausti, ką Patys apie tai galvotumėt, turint prieš akis literatūrinę šią žemynų situaciją?

— Atsakymas pareina nuo "jauna" ir "jau paseno" sampratos. Pagal svarstymo atžvilgių bei bazių įvairumą, abi šios sampratos gali būti skirtingos, net sakytume įvairiopos. Klausimas labai komplikuotas. Kad galima būtų rimtai atsakyti — o ne tik spėti ar žodžiauti — reikėtų atsidėjus įsigilinti. Taigi aš to gerai ir nežinau. Ale už tai gerai žinau, kad ugnis yra tikrai jauna. Gi Amerika ugnies ir siuto turi nemažiau, kaip trimetis eržilas. O Europa man atrodo panaši į titnagą: kieta, patvari ir sunki — ji kupina potencijos. Argi galėtų ji būti labiau "pasenusi" negu Kinija, Japonija, Indija ar apskritai Azija? Bet šiaip ar antraip bebūtų, mes, lietuviai, juk turime daug artimesnių ir svarbesnių problemų bei klausimų.

— Išskirtinis kai kurių mūsų rašytojų įkvėpimo ieškojimas pirmapradžiuose lietuvių kultūros kloduose ar nėra tik nerealus, atominiame amžiuje nesveikas romantizmas? Ar negeriau būtų rašyti apie atominį laivą, o ne apie akmeninį kirvį ar žalvario apyrankę? ..

— Viena, rašytojas nepagirtinai darytų, jeigu bėgtų nuo to, kas jam teikia įkvėpimo. Antra, pirmapradžiai lietuvių kultūros klodai man nėra "nerealūs" ar kas nors "nesveiko". Menui bei dailiajai prozai ir poezijai atominis erdvių laivas nė kiek nėra geresnis už akmens kirvį. Pagaliau, kai kas gi jau mato sienoje rašant ranką. Jeigu taip — atominės katastrofos išvakarėse gal kaip tik pats laikas susirūpinti akmens kirviu ar žalvariu...

Ar ledlaikio epochą vaizduosi, ar atominį amžių: kūrybos centre — žmogus. O jeigu gi žmogus, tai ir meilė, ir mirtis, laimės ieškojimas, pavydas, gailestis, nusiminimas, baimė etc. Pakitę drabužiai, dekoracijos ir grimas, o pagrindinis veikėjas — vis žmogus. Visa eilė didžiųjų pasaulinės literatūros veikalų buvo sukurta jų autoriams atsiremiant į labai tolimą senovę bei pirmpradžius kultūros klodus (atseit, į "nerealų" ir "nesveiką romantizmą"). Pvz. tokie autoriai: Homeras ("Iliada" ir "Odisėja"), Aischilas, Sofoklas, Euripidas, Vergilijus ("Eneida"), Miltonas ("Nustotasis Rojus"), Rasinas ("Andromaka" ir "Ifigenija"), Baironas ("Kainas") etc.

— Ar neužgožia, Jūsų manymu, svetimosios įtakos šiapus ir anapus autentiško lietuviško žodžio? Ar jis vis dar tebeturi niekieno kitų nepakartojamą lietuvišką spalvą?

— Svetimos įtakos lietuvišką žodį puola jau 700 metų. Bet jis nesusilpnėjo nei savo šviesa, nei kaitra. XX a. gi ypač sparčiai jis kyla savo estetinės ir intelektualinės išraiškos jėga. **Aš giliai tikiu: lietuviškas žodis išves ir išgelbės mūsų tautą.** Dar daugiau: gal jau nebe toli metas, kai mūsų tautos giliai iškentėtą, išjaustą ir išmąstytą žodį — brandų ir autentišką — užgirs pačių kultūringųjų tautų elitas.

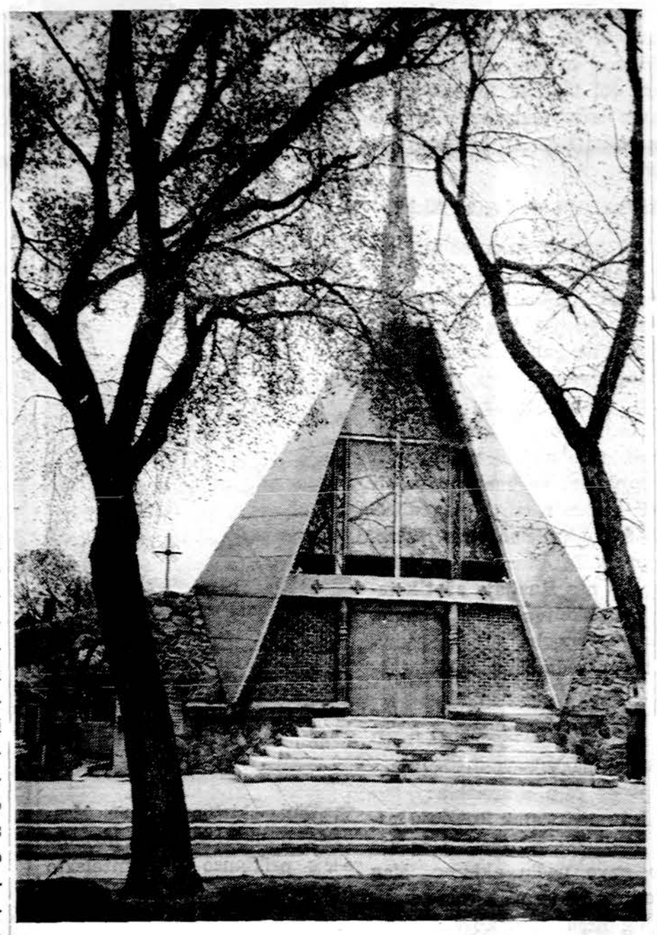

Architektas A. Kulpavičius Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčia Winnipege, Kanadoj.

— Įdomu būtų žinoti — po keliolikos metų buvojimo Kanadoje, kuo Patys dvasioje jaučiatės: labiau europiečiu, ar kanadiečiu?

— Kanadoje man viskas šalta. Ir kada tik atsimenu saulėtekį Alpių kalnuose, mane apkrinta kažkas ilgesingo, gražaus ir vasardrungno. Gi tikrai neapsakomai gera — ligi sopulio gera ir magiška birželio mėnesienomis — tėra buvę tiktai ten, kur Piliakalnis ir Didelis Akmuo — — — *K. B.*

● **J. Ehret, "Geistige und gesellschaftliche Pfeiler des Kommunismus"** (Dvasiniai ir visuomeniniai komunizmo pagrindai). Basel, 1961, 15 p. Tai specialus, prieš Kalėdas pasirodęs prof. dr. J. Ehreto straipsnio atspaudas iš leidinio "Leitfaden der kommunistischen Theorie und Praxis".

● **Muz. M. Čibas** nuo gruodžio 3 dienos pradėjo vargoninkauti airių Šv. Aloyzo parapijoje, Great Neck, N. Y. Dirba ir su chorais jūrininkų mokykloje ir Brooklyno operetėje (jž.)

Kronika

● **Lietuviškai knygai, išleistai Lietuvoje prieš 1941 metus,** išvežti ar išsiųsti iš Lietuvos yra sovietų valdžios uždėtas draudimas, taikant jai "Senovės paminklų apsaugos įstatymą". Jeigu tokia knyga antikvariate ir kada pasitaikanti, už ją imamos pasakiškos kainos. Taip, sakysime, J. Balčikonio redaguoto Didžiojo Lietuvių kalbos žodyno I ir II tomo laidos 1 egzempliorius antikvariate pardavinėjamas po 100 naujųjų rublių (pirmiau po 1,000 senųjų rublių) ir, jeigu kada pasitaiko, tuojau nuperkama. Nežiūrint to, senąją lietuvišką knygą, išleistą dar prieš bolševikų okupaciją, Lietuvos žmonės labai mylį ir nesivaržą už ją mokėti aukštos kainos, dažnai atsisakydami sotesnių pietų ar geresnio drabužio.

Išsiųsti iš Lietuvos prieš 1941 m. išleistai knygai reikia jau pačios Maskvos įstaigų sutikimo. Jeigu toks leidimas gaunamas (duodama labai retai), tai už jį reikia sumokėti visa 100% knygos vertės, įvertintos sovietų pripažinto antikvariato, kuris, paprastai, labai lupa už tokios rūšies leidinius.

● **"Knygų Lentyna"**, Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis, nr. 4 (124). Rugsėjis - Spalis, 1961. Šalia išeivių knygų bibliografijos 1961 m. rugsėjo - spalio m., paskelbta ir smulki lietuvių periodikos laisvame pasauly svarbesnių straipsnių bibliografija (1961 m. rugsėjis - spalis).

Tikrasis patriotizmas yra didelė kūrybinė jėga, kuri visus tautiečius jungia, o ne skaldo.

M. Krupavičius

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

CAMERAS AND SUPPLIES
MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
Tel. PR 6-8998
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois
Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvitadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORPORATION
(Licensed by NESHPOSILTORG)
Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį.
Siuntiniai APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —
Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.
Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel.	DI 5-8808
Woodhaven 21, N. Y.	84—17 Jamaica Ave.	Tel.	VI 3-1477
PASSAIC, New Jersey	176 Market St.	Tel.	GR 2-6387
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
*VINELAND, N. J.	W. Landis Av. (Greek Orthodox Cl. Blg.)		
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel.	WA 2-4035
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	904 Literary Road	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury St.	Tel.	SW 8-2868
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St. N.W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Michigan	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel.	TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel.	BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 S. Halsted St.	Tel.	WA 5-2737
Los Angeles 22, Cal.	960 S. Atlantic Blvd.	Tel.	AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel.	PL 6-6766
ATHOL, Mass	61 Mt. Pleasant St.,	Tel.	CH 9-6245
BOSTON 18, Mass.	271 Shawmut Ave.	Tel.	LI 2-1767

* Vineland skyrius atidarytas penktad., šeštad. ir sekmadieniais

STABDŽIŲ TAISYMAS
BRAKES RELINED
Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STUD., RAMBLER, BUICK	$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hydraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilinderiai, vamzdeliai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.
Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais.
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

GRIGUS PHARMACY
VISOS VAISTINĖS REIKMENYS
Išpildome receptus ir turime naujausius patentuotus vaistus.
Atdara kiekvieną dieną nuo 9:30 v. r. iki 10:00 v.
Sekmad. nuo 9:30 v. r. iki 2:00 p. p.
Grigus Pharmacy
6725 South Pulaski Rd.
CHICAGO 29, ILLINOIS
Tel. LUdlow 1-1919
Joseph M. Grigus, B.S., R. Ph., savininkas

Mes mokame 4½%
Kiekviena sąskaita ligi $10.000.- apdrausta Federalinėje Valdžios įstaigoje: Federal Savings and Loan Insurance Corporation
ant visų taupymo saskaitų
5%
ant Bonus saskaitų
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY ON YOUR INVESTMENT — INSURED UP TO 10.000
MIDLAND SAVINGS and Loan Association
4040 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Phone: CL4-4470
August Saldukas Prezidentas

FREE TRANZISTORINIS RADIJAS

KUOMET NUPIRKSITE 800 GALIONŲ KURENAMOS ALYVOS
ARBA
PASTOVUS ŽIBINTUVĖLIS
(Flashlight — nereikia jokių baterijų)
KUOMET NUPIRKSITE 400 GALIONŲ KURENAMOS ALYVOS

GAPS PETROLEUM COMPANY
PILNAS APŠILDYMO—VĖSINIMO—ITAISYMAS—APTARNAVIMAS
Tel. — PRospect 6-6677 2735 West 63rd Street
Giving Always Perfect Service

Emil Nolde — Kristus tarp vaikų

MENAS IR KRIKŠČIONYBĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

Akivaizdoje to viso Frank ir Dorothy Getlein ryžtingai pabrėžia:

— Mes galime gerbti praeitį ir iš jos mokytis, bet mes negalime gyventi praeityje.

Jie baiminasi, kad jeigu toliau taip bus užmerktos akys į dabarties meną, krikščionybė pasiliks mieganti dabarčiai. Jie pabrėžia:

— Jeigu norima tikro, autentiško meno, tai turi būti mūsų dienų (modernus) menas, nes vieninteliai menininkai, kurie yra gyvi, yra mūsų dienų menininkai.

Prancūzų impresionizmas ir vokiečių ekspresionizmas

Po šitokių įžanginių pastabų, krikščioniškojo meno istorikai ir, pasakytume, to meno filosofai Frank ir Dorothy Getlein pereina prie atskirų kraštų dabarties dailininkų, kurie savo kūrybos talente pražydi moderniuoju krikščioniškuoju menu. Visų pirma pažymima, kad jeigu prancūzų impresionistai daugiausia domėjosi studijavimu natūralaus šviesos kritimo ant žemės, tai vokiečių ekspresionistai taipgi studijavo šviesą, bet juos daugiau domino dvasios šviesa; daugelį jų darbų įkvėpė religinė dvasia; jie ieškojo realybės, esančios už paviršutiniškos realybės.

Didysis vokiečių Nolde

Ir minėto veikalo autoriai vienu iš tokių pirmaujančių randa vokiečių Emilį Nolde. Jo visuose darbuose dvelkia gilus religinis jausmas. Skaidriuose ar audringuose jūros vaizduose, visą gyvenimą tęstose gėlių tapybinėse, studijose Nolde vis kūrė tą dvasinę tikrovę, esančią už gamtos veido. Tai pvz. ryšku tokiuose jo paveiksluose, kaip "Didysis sodininkas". Čia virš suprastinto žiedų kupėjimo, vaizduojančio visus gyvus ir augančius daiktus, Dievo mylimus ir maitinamus, jaučiamė ne sunkiai atspėjama globojanti ranka ir veidas...

Nolde gyveno ilgai: nuo 1867 iki 1956 metų ir mėgo tapyti Senojo ir Naujojo Testamento žmones bei įvykius. Ir tai atlikdamas, jis atrado sau ir kitiems, kad krikščionybė mene neturi būti toks sachariniais saldumas, o — perskrodžianti geriausios meniškos kūrybos šviesa, net ir dvidešimtojo šimtmečio kūrybos.

Noldės "Paskutinė vakarienė" neturi to geometrinio sutvarkymo, kokiu ryškus Leonardo tos temos kūrinys. Pas Noldę viskas suprastinta, bet čia išryškėja tas asmeniškas Kristaus santykis su kiekvienu dalyvaujančiu Pirmojoje Komunijoje, pabrėžiamas širdžių bendravimas. Tik kairiame kampe matomas veidas, nenukreiptas į centrą — Kristų, tai Judo.

Tokius meno pavyzdžius iškeldami F. ir D. Getlein dar kartą pasisako prieš tas "antiseptines lėles, susacharinintą Kalėdų vaizdavimą" dabar taip paplitusį tikinčiųjų praktikoje, kada religinio meno fabrikai gamina "balzamuoto stiliaus statulas".

Prancūzų Rouault

Noldės kūryba parodo, kad modernusis menininkas nesisieloja erdvės iliuzija savo tapyboje. Veidai ir žmonės, taip sakant, iškeliami į vaizdo paviršių. Ta kryptimi dar tolimesnį žingsnį žengė prancūzų Georges Rouault, kurį F. ir D. Getlein vadina didžiausiu XX šimtmečio religinio meno atstovu. Rouault ne tik veidus ir asmenis iškėlė į paveikslo paviršių, bet daugelyje savo darbų, duodamas beveik skulptūrinės struktūros spalvas, jis vaizduoja juos lyg išeinančius iš drobės paviršiaus į kambarį...

Rouault savo paveikslams skyrė daug kūrybinio darbo. Juos škicavo, tapė dažais, atidėjo, vėl paėmęs krovė dažus; nesunaikindamas ankstybesnio kūrinio, dar ryškino kontūrus, apvesdamas riebias juodas linijas, stebėtojui primenančias linijas vitražų, prie kurių Rouault dirbo dar kaip jaunas mokinys.

Tėvų ruošiamas religinio meno amatininku, jis pasirinko tapytojo kelią, per ketverius metus išeidamas meno mokyklą ir jaunatvėje laimėdamas premijas už savo kūrinius "Vaikelis Jėzus tarp Bažnyčios daktarų" bei "Mirusį Kristų apraudą gedėdamos moterys"

Tolimesniame kelyje Rouault, būdamas religinių temų kūrėjas, buvo pagautas jausmo — Kristaus buvimo tarp prislėgtųjų. Pradėjęs tapyti atpažįstamus Paryžiaus teisėjus, klounus ir gatvės moteris (— kur vaizduotas Kristaus nebuvimas), jis pasuko į vaizdavimą kenčiančiųjų įvairiose vietose ir įvairiais šimtmečiais.

Konvertitų įtakoje

Rouaultą smarkiai paveikė jo pamėgtojo mokytojo Gustave Moreau mirtis. To mokytojo vietą jam ėmė atstoti tokie šviesūs prancūzų intelektualai, kaip filosofai Jacques ir Raisa Maritain, rašytojai Huysmans ir Bloy. Tai vis buvo konvertitai katalikai, stipriai paveikę ir į Rouault religinio jausmo atgimimą bei suintensyvėjimą.

Pirmojo Pasaulinio karo metu Rouault susitarė su meno kūrinių ledėju ir prekybininku A. Vollard sukurti jam iliustracijas užplanuotam kolektyviam veikalui "Miserere". Sukūrė 58 paveikslus knygai, kuri niekada nebuvo parašyta... Tai buvo puikios graviūros, raižiniai. Jie buvo taip rūpestingai atliekami, kad Rouault kai kuriuos perkūrė net po 12 kartų, kol buvo pilnai patenkintas. Rouault yra užėmęs labai savitą poziciją prancūzų mene.

Toliau tas naujasis veikalas "Christianity in Modern Art" aptinka naująją religinę architektūrą, skulptūrą, litografiją, tapybą, sustodamas prie tokių kūrėjų, kaip Salvador Dali ir kitų. Veikalo autoriai ryškiai parodo moderniosios religinės kūrybos veidą, džiaugdamiesi, kad dabar vyksta žmogaus dvasios atgimimas mene — "Dievo garbei ir žmogaus išganymui".

Kalba yra bendras meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. Sunaikink ją — sunaikinsi santaiką, vienybę ir gerovę. Sunaikink ją, — užtemdysi saulę danguje, sumaišysi pasaulio tvarką, atimsi gyvybę ir garbę. — M. Daukša

---

Bernard Shaw važiavo į Londoną. Jo bendrakeleivis apsižiūrėjo, kad nėra piniginės, ir garsųjį dramaturgą tuoj išvadino kišenvagiu. Dar kartą perkrausties visus savo daiktus, tasai asmuo piniginę pagaliau surado ir atsiprašė rašytoją. Į reikalą įsikišo konduktorius.

— Aišku, už įžeidimą galite paduoti į teismą.

— Et, — mostelėjo Shaw, — būtų tik bereikalingas triukšmas. Juk mudu tik apsirikome: jis mane palaikė vagim, o aš jį padoriu žmogum.

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gaminimo laboratorijose. Daugelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išmieravimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad jį tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrastų.

DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050

VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta.

KARPENTERIS
Visokius namų, garažų, vidaus ir išorės, didelius ir mažus pertvarkymus, virtuvės spinteles darau labai prieinama kaina.
IGNAS
Tel. HE 4-5570

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

VASARIO MĖN. IŠPARDAVIMAS

NAMŲ RAKANDŲ, TELEVIZIJŲ, PEČIŲ, REFRIGERATORIŲ IR AUKSINIŲ DAIKTŲ

Budriko kainos žemesnės kaip kitur, lengvais išsimokėjimais

3 dalių Miegamojo kambario setai nuo $89.00
4 dalių Miegamojo kambario setai nuo $139.00
2 dalių Svečių kambario setai nuo $89.000 iki $400.00
5 dalių Dinette setai nuo $37.00
7 dalių Dinette setai $69.00
9×12 viln. karpetai $39.00
21 colio kabinetinė Televizija $99.00

Gaziniai pečiai, šaldytuvai, minkštos kėdės, matracai, dulkių valytuvai, skalbiamos mašinos, televizijos, liet. plokštelės, auksiniai daiktai

BUDRIK FURNITURE
3241 So. Halsted St.
Tel. CAlumet 5-7237

Atdara pirmad. ir ketvirtadieniais iki 9 val. vakaro
Sekmadieniais 11—5 val.

Budriko radio programos sekmad. iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 valandos po pietų.

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS
C. VITKAUSKAS-VITKUS
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745
GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS
Didžiausias paminklas švediško juodo granito Chicagos apylinkėje
Atdara kasdien ir sekmad. nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrad nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

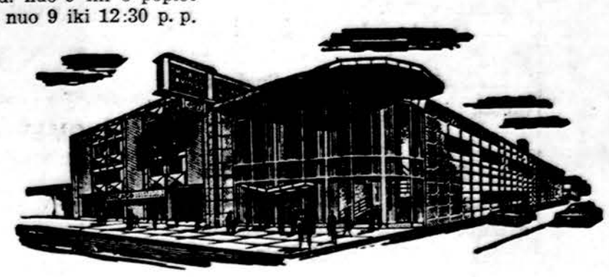

Chicagos Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kiemais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausioji ir mūsų klijentų patogumui puikiausiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

Current Dividend up to 4¼%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
1605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina gėles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti bei puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

Perskaite dien. "Draugą", duokite jį kitiems

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

VARGAS POETAMS

Tikras vargas nemažam lietuvių poetų skaičiui Lietuvoje, kai šaunusis ponas Chruščevas uždraudė rašyti poeziją apie tėvą Staliną, kurį tie lietuviai poetai didžiai mylėjo. Jau Liudvikas Gira Stalinui sušvitus šūktelėjo:

Respubliką! Ligšiol tave visi tik alino,
Nuo šiol žydėt globoj pradėsi Stalino!

Na, o kritikas Korsakas su didele meile giedojo apie saulę Staliną šitokiais šauniais žodeliais:

Didi mus partijos galia —
Jai kelią pergalėn nurodė,
Pagimdė Lenino ją žodis
Ir veda Stalino valia.

Antanui Venclovai tiesiog širdis meile suliepsnojo, išgirdus Stalino vardą, ir parašė šiuos posmus, pridėdamas dar ir Berijos gražų vardelį:

Didis Stalinas uždegė liepsną
Čia šaunių darbininkų kovų.
Aukštą Berijos vardą kartoja
Karštos širdys kalniečių laisvų.

Gi Lietuvos Rašytojų Draugijos pirmininkas E. Mieželaitis su ašaromis akyse, kad nebegalės dainuoti apie šaunųjį Staliną, skaito savo anksčiau giedotas eilutes:

O, Staline, tu mūsų saulė ir šviesa,
Tu amžių genijus, tu laimė ir tiesa.

Poetas Vl. Mozuriūnas apie tą laimę ir tiesą, kurią Chruščevas į patvorį išvertė, giedojo:

Ją Stalinas didis kovoj užaugino,
Ją liaudis pamilo visa.
Jis mūsų tėvynę nuo priešų apgynė
nemirštančių žygių drąsa.

Teofilis Tilvytis, nieko nenumanydamas apie tėvo Chruščevo kėslus, užgiedojo, kad Stalinas negal supūti:

Kas gimė žemėj — mirs, supus;
Tai aš ir tu žinai.
Bet Stalinas juk gyvas bus,
Gyvens jis amžinai.

Įsitikinus, kad Stalinas niekada nemirs ir norėdama kuo daugiau iš jo gauti nuopelnų, V. Valsiūnienė užriko falcetu:

Kur Leninas?! Klausiu
Saulutės skaisčios,
Juk draugas geriausias
Žmonijos visos
Numirti negali.

Saulutė skaisčioji atsako:
Leninas draugas žmonijos visos
Širdyje Stalino plaka.

Antano Venclovos nervai neatlaikė. Jis pagalvojo, kad ko gero gali kokia ten Valsiūnienė jį "subytinti" ir sušuko dar garsiau, net Kremliaus vartai sudundėjo:

Mylėki Staliną, draugus,
Tėvynės fabrikus, laukus,
Augink jaunystėje sparnus
Ateis greit skristi laikas.
Draugas Stalinas — mūsų tiesa,
darbo žmogui — didžioji šviesa,
ir bičiulis
ir vadas brangus —
darbo žemės
šviesiausias žmogus.

Žodžiu, baisi tragedija ištiko didelę dalį Lietuvos poetų, kai jiems tėvas Chruščevas uždraudė rašyti jų pamėgtąja tema apie didžiąją saulę Staliną, kurį Venclova ir kiti taip didžiai numylėjo. Jonynas su Macevičium 1952 m. parašė poemą Laiškas vadui, kurioje įrodė, kad jie visi Lietuvos poetai pergyvena baisiausius džiaugsmus Stalinui šildant. Ir dabar vargšai nebeturi to neišsenkančio poezijos šaltinio, gaivinusio juos ilgus metus. Reikšdami vargšam poetam užuojautą, tikimės, kad tėvas Chruščevas nors dalinai jiems pavaduos tą šviesiąją saulę, leisdamas apie save kokį posmelį sueiliuoti. Ta prasme ir linkime sėkmės vargšam nuskriaustiem poetam.

Jonas Uzbonas

Kai aš buvau netekėjus, turėjau šešias teorijas kaip auginti vaikus, o kai ištekėjau, turiu šešis vaikus ir nė vienos teorijos.

Galas konkursams

Juozas Kojelis, Los Angeles gyventojas, laimėjo premiją už spausdintą Drauge reportažą, o jo dukrelė Daina laimėjo premiją Eglutės skelbtam konkurse. Kadangi Los Angeles gyvena ir rašyt. Gliauda, tai, įsijungus Kojelių šeimai ir Gliaudai į konkursus, konkursams ateina galas, nes niekas nebeturės progos laimėti.

Kiek tau priklauso pinigų

Vienas radikaliai nusiteikęs vyrukas užsuka pas Pittsburgho bankierių Andrew Melloną ir pradeda įrodinėti, jog vienam žmogui turėti tiek milijonų — tikrai neteisinga.

Nieko nesakydamas, jis pašaukė sekretorių ir paklausė, kiek esama jo turto. Paskiau — paėmė almanachą ir apskaičiavo bendrą žmonių skaičių pasaulyje. Tuomet, kreipdamasis į sekretorių, Mellon pastebėjo:

— Duok tam vyrukui šešiolika centų. Tiek jam priklauso iš mano turto.

—o—

— Kai nurašai iš vieno autoriaus, tai yra plagiatas, bet kai iš tuzino, tai jau mokslinis tyrinėjimas.

—o—

— Pažangiausia iš komunistinių valstybių yra Albanija, ji meta Chruščevo vardą iš visur, jam dar net gyvam esant.

Chruščevas, įtikintas Tilvyčio, kad Stalinas nesupus ir Valsiūnienės, kad Staline plaka Lenino širdis, tikrina ar visa tai nėra teisybė, gi tikram faktui konstatuoti, kvies iš Chicagos dr. Margerį, kuris širdies specialistas, nes dabar Lietuvoje išleido jo knygą "Širdies rūmai".

JOYCE IR ŠKĖMA "DRAUGO" ROMANO KONKURSE

"Naujienų antrojoj daly", sausio 20 d. kritikas Juozas Nendriūnas straipsnyje "Apie Draugo konkursą" konkurso romanus vertindamas vienu, dviem ir trim pliusais, jų tarpan įjungia ir Joyce, Škėmą bei Katilišką. Tai didelė naujiena, nes lig šiol buvo tikima, jog tie rašytojai Draugo romano konkursuose nedalyvavo. O pasirodo, kad ne, kai kritikas, rašydamas apie Draugo romano konkursą, sako: "Geriausi veikalai ir buvo parašyti moderniškame žanre — stream of consciousness impresionizme, taip nuostabiai atskleistame airio James Joyce. Šalia Antano Škėmos (kuriam reiktų duoti penkis pliusus, kai Joyce užsipelnytų viso dešimties)".

Taigi sėkmingiausias Draugo romano konkurso dalyvis yra Joyce, jis įvertintas 10 pliusų, antras po jo Škėma, jis įvertintas 5 pliusais, po to jau eina Landsbergis, Pūkelevičiūtė su 3 pliusais ir taip pliusai mažėja ligi nulio.

Dabar po šios Naujienose paskelbtos studijos tikrai jau negalėsime skųstis, kad mums trūksta literatūros mokslininkų.

Veidelio milteliai gali vyrą pagauti, bet išlaikyti vyrą gali tik kepimo milteliai.

Donatas Maskvys

KANTATA NIKITAI

Raudonos vėliavos jau plakas,
Pakampiuos buožės, lyg vorai.
Uralo link išgrįstas takas
Buržujų kaukolėm storai.

Nereik varpam, mišiom nei grabui,
Beždžionės aini pažangus.
Kai kris galva: — Komūnos labui!
Dainuos tarybinis žmogus.

Ilgai gyvuok, brangus Nikita,
Prakeikęs Staliną šauniai.
Vergų minia tau šoks Mikitą,
Pekloj kazoką trenks velniai!

Dekados puošia mūsų šalį,
O proletarą — skudurai!
Tarybų žemės nebegali
Pralenkt supuvę vakarai.

Žygiuoja gretos politrukų
Globot naujųjų stalinų
Ir maukia vodką iš litrukų
Už laimę Kremliaus avinų.

Ilgai gyvuok, šaunus Nikita,
Po dėdės Markso kepure,
Kol Belzebubas gražų rytą
Užgros tau maršą pragare!

Nekenksminga kronika

— **Londone Gladys Ames** gavo divorsą tuo pagrindu, kad jos vyras "žiaurus", o jo "žiaurumas" reiškėsi tuo, kad jis, savo žmonos apkabinamas, sakydavo: "Dėl Dievo meilės, nustok mane kankinus".

— **Romoje** moteriškų batų projektuotojai skelbia, kad suprojektavo tokius batus, kurie tinka ant kairės ir ant dešinės kojos.

— **Švedijoje** ūkininkai ant karvės nugaros didelėm baltom raidėm užrašo žodį "karvė", kad miesto medžiotojai jos nenušautų, neatskirdami nuo briedžio.

— **Čilėje** misionierius kun. J. Plunkett pirko arklį, kuris važiuojant miestu sustodavo ties kiekviena karčiama. Pasirodo anksčiau arklys priklausė gerai išgeriančiam vežikui.

— **Nigerijoje** mirė 138 m. pilietis Amaigho, kuris pasišaukęs prie mirties patalo savo sūnų, 109 metų amžiaus, tarė: "Mano vaikeli, aš norėčiau dar gyventi, kad galėčiau mokytis, o kadangi tu dar labai jaunas, tai stenkis vis kaskart daugiau gyvenime išmokti".

— **Amerikoje** viename mieste 1906 m. buvo skelbimas: "Jeigu dvi automašinos privažiuoja arti viena kitos, tai nė viena negali judėti tol, kol viena iš jų pravažiuos".

Visi mūsų pagerbimai ir parengimai reklamuojami, kad bus šaunios vaišės, ir netikėk žmogus bolševikų laikraščiams, kad amerikiečiai badauja.

Klaidų atitaisymas

"Aidų" žurnalas praėjusių metų lapkričio mėn. numeryje paskelbė, kad poetas J. Tysliava mirė 1962 m., o poetas Maironis gimė 1962 m. Matydami, kad tai truputį paskubinta, Aidai nutarė atsukti ir paskutiniame 1961 m. numeryje 1961 m. Aidų turinį pavadino 1960 metų turiniu.

Mikas Mužikas

SNIEGAS IR LAIPTAI

Mėlyną sniegą Nagys išleido,
Aukuro laiptus Augustaitytė.
Mėlyna tinka visiems prie veido,
Sėdęs ant laiptų imi mąstyti.

Pievomis teka mėlynos upės,
Mėlynas vėjas jūromis lekia,
Ir draugas draugui, kai geras ūpas,
Kartais padaro mėlyną akį.

Mėlyną alų turim Blue Ribbon,
Ir kartais žaizdas skrandy užlopęs,
Kokion valdybon, kokion tarybon
Geri sau laiptais aukštyn užkopęs.

Vienas tuos Laiptus mėgsta ir skaito,
O kitas mėgsta Mėlyną sniegą,
O trečias griuvęs kur nors po laiptais
Po Pabst Blue Ribbon saldžiai užmiega.

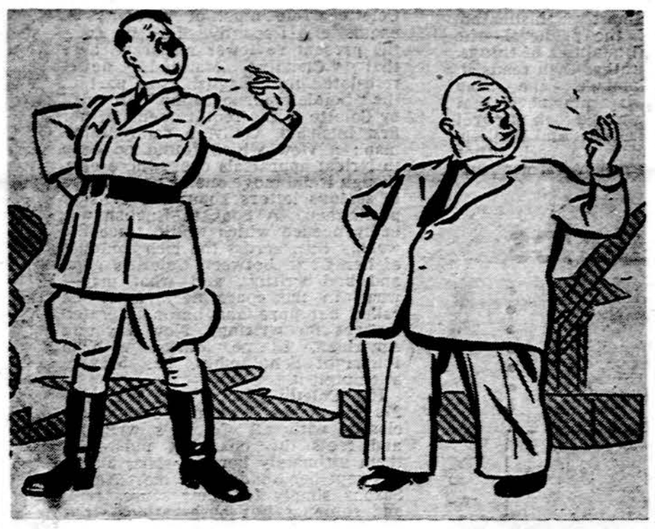

Du idėjiniai broliukai, kurių nacizmo ir komunizmo draugiška sutartimi pradėtas antras Pasaulinis karas. Tėvas Chruščevas taip nuoširdžiai seka savo bičiulį, kad reikia tikėtis, kad ir Nikitos, kaip ir Adolfo režimą ištiks tokia pat šauni pabaiga.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— **Kęstas Reikalas** Margutyje, rašydamas apie poeziją, vieną knygą taip aptaria: "Išleido Nida. Yra bent 60 psl. Tinka padovanoti nemėgiamam giminei švenčių proga". Taigi, naujas būdas gimininginiam priešam bausti.

— **Vienybėje** rašoma apie Los Angeles miestui skirtą Užuolanką ir primenama: "Kaributo "Užuolankoje" keliasdešimt kartų minima Kaributo pavardė, net po keleta sykių keliose eilutėse. Keliolikoje nuotraukų matyti Kaributo veidas. Visur Kaributas, Juozas Kaributas, Kaributas".

— **Bolševikinis** kolonizuotoj Lietuvoj leidžiamas žurnalas Pergalė, 1961 m. nr. 12, įsidėjo E. Mieželaičio eilėriaščius apie motinos pieną. Prieš savaitę apie motinos pieną buvo rašyta Moterų gyvenime, ir buvo įrodyta, kad tokio pieno yra reikalingi visi inkubatoriuj esą vaikai. Pasirodo, kad tokio pieno reikalingi ir komunistiniam inkubatoriuj gyveną vaikai, kaip matyti iš Pergalėj išspausdinto E. Mieželaičio eilėraščio:

Jos krūtis pribrinkusi ir pilna pieno,
Ir geriu, ir geriu aš jos saldų pieną.

Gerai, kad Mieželaitis patvirtina mūsų nuomonę, jog jis dar tebėra absoliutus neužauga.

Įdomu ar Los Angeles paleista kuchelinė raketa prasimuš pro lietuviškas ir amerikietiškas žvaigždes.

LINKSMI SAKINIAI V. ŠLAITO LYRIKOJE

"Ant saulėgrąžos vamzdžio"

Padedu galvą ant saulėlydžiais dengto stogo ir atsidūstu:

Koks gyvenimas trumpas. (36)
Gera gulėti upės dugne. (22)
Niekas į karstą žmonos su savim nepasiima. (18)

Tremtinys

— Tai tamsta palikai vieną žmoną, esi pabėgėlis? — sako teisėjas.

— Ne, pone teisėjau, — atsako vyras. — Jeigu tamsta pažintum mano žmoną, tai mane vadintum tremtiniu.

Vertas atlyginimo

Jauna žmona iš darbo grįžtančiam jaunam vyrui:

— Taduk, buvo užėjęs kažkoks pavargėlis. Aš jam daviau pusdolerį ir sriubos lėkštę.

— Ar jis sriubą valgė? — klausia vyras.

— O taip, visą lėkštę ištuštino.

— Tada jis pinigus pilnai uždirbo.

—o—

— Cigaretės gali būti pavojingos, ypač vyrui, kai namo grįžusi žmona randa nuorūkų, nudažytų lūpų pieštukais.

—o—

— Kiekvienam vyrui, kuris sulaukia 85 m. amžiaus, tenka septynios moterys, tik gaila, kad tokia proporcija vėlyva.

BALIUJE

Išėjau į balių
Žalio šilko suknele
V raidės pavidalu,
Ir čia ir ten kirpta.

Sėdėjau aš tarp ponų
Su akiniais, be jų,
Mačiau žalių suknelių,
Net dar daugiau kirptų.

Šlamėjo šilko raukšlės,
Šokdino damas ponai,
Pamiršę savo darbus,
Namus, vaikus ir žmoną.

Programoje solistė
Dainavo Butterfly,
Iš butelių atkimštų
Garavo svaigalai.

Būk sveikas, mielas Jonai,
Vaišinkis konjaku,
O kai pabaigsim bonką,
Užtrauksime kartu.

Grįžau viena iš baliaus,
Šilkine suknele,
Palikus savo "deitą"
Bemiegantį bare.

Fuksas

— Tamsūs akiniai yra populiarūs besimaudantiems paplūdymiuose, slidinėjantiems kalnuose ir liūdijantiems teisme.

—o—

Viena ranka delnais nepapliaukšėsi.

SPYGLININKAI GUODŽIASI

Pikčius rašo: "Gal kartais girdėjote, ar Altas neišleidžia kokio leidinio apie Lietuvą".

Girdėjome tik tiek, kad šiuo metu išleidžia pinigus.

Nesuprantąs klausia: "Skaitome laikraščiuose, kad yra tokia maištaujanti ir sukilusioji generacija; kas tai būtų?"

Tai tokia amerikiečius rašytojus imituojanti grupė, kuri nori būti originali, teigdama, kad, galvą duodant į duris, skauda ne galvai, o durims.

Ašarų susitikimas

Dvi ašaros susitiko plaukdamos upe žemyn. Viena ašara tarė:

— Aš esu ašara tos moters, kurią paliko vyras.

— O aš esu ašara tos moters, kuri dabar tą vyrą turi, — atsakė antroji.

"Spygliai" siūlosi talkon

"Darbininke", sausio 23 d. laidoje, rašoma apie Rašytojų draugiją ir jos uždavinius. Tarp kitko skundžiamasi: "Kaip žinoma, pats sunkiausias darbas, yra sukelti lėšas".

Spygliininkai mielai padėtų tas lėšas sukelti į kokias nori lentynas, tik paskubėkite tas lėšas surinkti.

Nebus blogiau

Tėvai, gyvendami didmiestyje, sugalvojo vaikus išsiųsti pas senelius į provinciją, kad karo metu vaikai nenukentėtų nuo atominės bombos. Po kiek laiko tėvai gauna iš vaikus globojančių senelių telegramą: "Atsiimkite vaikus, geriau atsiųskite atominę bombą".

Pilietis demonstruoja pošventines kišenes.

Balfo reikalu

— Gaila, aš pats asmeniškai negaliu dalyvauti Balfo bankete, bet savo dvasia aš visą laiką būsiu su jumis.

— Labai malonu... Malonėkite nurodyti, kurioje vietoje tamstos dvasia sėdės, mes vietą rezervuosime.

Praktiškas filosofas

Policininkas pastebi girtą gulintį ant šaligatvio.

— Kaip tau negėda gulėti tokioj vietoj?

— Ne vieta pagražina žmogų, bet žmogus vietą, — atsako išgėręs.

Sovietų laikraščiai tvirtina, ką Spygliai visą laiką kartojo, kad Molotovas ir visi kiti komunistai yra niekšai. Tikroji komunizmo skelbėja giltinė, galanda plieno dalgelį toms išmintingoms galvelėms nušienauti, Mizarai, Jokubkai, Jonikui ir kitiems panašiems Molotovo draugams graudžias ašaras liejant.